PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto VI - Štev. 73 (1761) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. TRST, sreda 28. marca 1951 Cena 15 lir

Jutri ob 17. uri
KOMEMORACIJA
žrtev v Ulici Massimo d'Azeglio

27. MAREC

Pred desetimi leti se je na včerajšnji dan 27. marca jugoslovansko ljudstvo uprlo vsemogočnim nacističnim Hitlerjevim generalom in diplomatom. Le dva dni prej je vlada Cvetkovič - Maček podpisala na Dunaju pakt o pristopu Jugoslavije k osi Rim - Berlin - Tokio. Ljudstvo pa je pod geslom «Bolje rat nego pakt» in «Bolje grob nego rob!» ta pakt raztrgalo in pred vsem svetom dokazalo svojo svobodoljubnost, pokazalo primer, kako se je treba boriti proti nadutim zasužnjevalcem.

Včeraj so deseto obletnico tega znamenitega dne svečano praznovali v vsej Jugoslaviji. Beograjska «Borba» je objavila uvodni članek ministra Svetozarja Vukmanoviča pod naslovom «27. marec — naša ljudska revolucija». V članku se poudarjajo dejstva o vodilni vlogi Komunistične partije Jugoslavije v borbi proti izdajalskemu delovanju vladajočih krogov z monarhijo na čelu in proti fašizmu.

Tudi beograjska «Politika» posveča prve strani svoje ponedeljske številke obletnici upora jugoslovanskega ljudstva in piše pod naslovom «27. marca je Partija izvršila pregled in pripravila sile ljudstva, ki ga je dvignila k uporu za svobodo in neodvisnost» v katerem piše:

«To je dan, ko je ljudska jeza proti kapitulantstvu neljudske vladavine in razpoloženje ljudstva da brani svobodo in neodvisnost dežele dosegla vrhunec. 27. marca je ljudstvo pričakovalo novo silo, ki ga bo povedla, ki bo izraz tudi njegove sile in njegove borbene odločnosti in njegove vere v bodočnost. Ta sila je izšla iz samega ljudstva, bila je Komunistična partija Jugoslavije. Ta datum je bil predhodnik ljudske vstaje, h kateri je Partija dvignila ljudstvo v Srbiji in v vseh krajih Jugoslavije, vstaje ki se je spremenila v splošno osvobodilno in revolucionarno gibanje, ki je vedel, zakaj se bori — ker ga je vodila Partija».

«Ljudska pravica» objavlja uvodni članek Ivana Bratka pod naslovom «Na začetku nove revolucije», v katerem pravi med drugim:

«Deset let po 27. marcu so naši narodi v borbi, ki je po svojem revolucionarnem karakterju podobna takratni, po pomenu in po globini pa jo še prekaša. Ta agresija nam to pot grozi z vzhoda. V njeni službi so mnogoštevilne tradicionalne imperialistične tendence zoper našo neodvisnost, na pr. italijanski in madžarski revizionizem, ki ga to pot napihujejo zlasti razne sovjetske agenture (Vidali, Rakoši).

Naša domovina danes ni samo v prvi liniji borbe proti agresivnim tendencam sovjetske birokratske kaste, ki predstavlja zadnji povampirjeni element izkoriščevalskih sistemov. Naša domovina je hkrati v dosledni borbi za mednarodni mir, za ekonomsko rekonstrukcijo zaostalih dežel na temelju enakopravnosti itd.. In ne samo to. Tov. Kardelj je v svojem ekspozeju na zadnjem zasedanju ljudske skupščine FLRJ odkril perspektivo o novih poteh revolucije in o novih poteh razvoja socialistične družbe v svetu. Te perspektive o bistvenih spremembah, o taktiki in strategiji mednarodnega delavskega in demokratičnega gibanja sploh, temeljo na analizi svetovnih družbenih, političnih in ekonomskih sprememb, do katerih je prišlo v zadnjih par desetletjih in ki so osnovne karakteristike sodobnega sveta. Te karakteristike so: izroditev sovjetskega birokratskega «socializma»; ekonomski faktorji socializma so v vsem svetu že zmagoviti ter so postali dominantni za celoten politični razvoj sodobne družbe; razvijanje socialistične družbe po vedno novih poteh, ki bodo množično dostopne in ki ne bodo kopija brezdušnih sovjetskih shem».

Članek zaključuje z besedami:

«Naše delovno ljudstvo je bilo sposobno, da je pod vodstvom Partije izvedlo take zgodovinske naloge kot je bila ona 27. marca. Ni dvoma, da bo prav tako izvedlo pričakovanja in naloge, ki jih pred njega postavlja sodobni zgodovinski trenutek, pa naj gre za vprašanja obrambe domovine, miru, notranjega ekonomskega, državnega in političnega ter ideološkega razvoja».

V vsej Jugoslaviji so se včeraj začele proslave desete obletnice 27. marca in bodo trajale do 22. decembra, dneva, ki je posvečen novi jugoslovanski armadi, ustvarjeni v borbi proti fašističnim okupatorjem. V razdobju med tema datumoma bodo jugoslovanski narodi proslavili delavski praznik 1. maj, dan jugoslovanskega vojnega letalstva 21. maja; rojstni dan maršala Tita, 25. maja in obletnice začetka narodnoosvobodilne borbe pod vodstvom KPJ v posameznih jugoslovanskih republikah, obletnico osvobo-ditve Beograda 20. oktobra kakor tudi več važnih datumov v zgodovini jugoslovanskih narodov kot je balkanska vojna in svetovna vojna.

V toku teh svečanosti, ki bodo trajale devet mesecev, bodo jugoslovanski narodi tekmovali v izgradnji socializma za povečanje proizvodnje v tvornicah in rudnikih in za obdržanje visoke tradicije, ki je bila skovana v revoluciji. Zveza borcev, katere člani so vsi udeleženci narodnosvobodilne vojne, športne in množične organizacije bodo obiskale vse tiste kraje, po katerih so se borile enote jugoslovanske vojske, zlasti pa tiste kraje, kjer so se vršili najhujši napadi proti fašistom. Posamezne svečanosti. Na posameznih svečanostih bodo odkrili spomenike padlim junakom odprli bodo nova šolska poslopja, gledališča, čitalnice in druge kulturne ustanove. Predvideno je tudi objavljanje novih knjig, zbirk dokumentov, ki se nanašajo na osvobodilno vojno pa bodisi na političnem ali vojaškem področju.

Tudi tržaški Slovenci in demokratični Italijani se pridružujemo proslavi desete obletnice slavnega 27. marca in jo proslavljamo v okviru obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte, ki je osvobodila večji del Primorske izpod večdesetletnega fašističnega jarma. In prav 27. marec leta 1941 nam je bilo prvo sigurno jamstvo za našo dokončno svobodo.

DEMOKRATIČNA FRONTA SLOVENCEV V ITALIJI L. EINAUDIJU, PREDSEDNIKU REPUBLIKE ITALIJE

Slovenci morajo biti zastopani v goriškem in videmskem pokrajinskem svetu

Zato ne sme obveljati sedanji predlog rimskega notranjega ministrstva o razdelitvi na volivna okrožja, ki je sestavljen z očitnim namenom, da Slovenci ne bi mogli biti zastopani v pokrajinskih svetih

GORICA, 27. — V zvezi s krivično razdelitvijo volilnih okrožij za bližnje pokrajinske volitve je delegacija DEMOKRATIČNE FRONTE SLOVENCEV v Italiji odšla v današnjih popoldanskih urah h goriškemu prefektu. Ob tej priliki je delegacija pojasnila vladnim predstavnikom v naši pokrajini, da je sedanja razdelitev na volilna okrožja v nasprotju z najosnovnejšimi državljanskimi pravicami slovenskega prebivalstva, predvsem pa da predstavlja ta razdelitev, ki ne upošteva obstoja slovenskega prebivalstva, najbolj grob način kršitve narodnostnih pravic slovenskega ljudstva v Italiji.

Predstavniki DFS so goriškemu prefektu vročili tudi protestno resolucijo predsedniku italijanske republike g. L. Einaudija, da bi preprečil dokončno uveljavljanje predložene razdelitve.

* * *

«EKSCELENCI PREDSEDNIKU REPUBLIKE GOSPODU L. EINAUDI-JU

RIM

Kvirinal

Parlamentarna komisija, ki je izdelala osnutek zakona o pokrajinskih svetih, je med drugim izjavila, da hoče doseči predvsem dvoje:

1.) zagotoviti vsem krajem v pokrajini svoje zastopstvo tako, da lahko pokrajinski svet vrši svojo nalogo, t. j. varovati koristi posameznih krajev;

2.) zagotoviti vsaki stranki ali skupini, ki ima v kraju pomembnejšo vlogo, možnost zastopstva v pokrajinskem odboru.

Iz osnutka notranjega ministrstva za volivna okrožja v goriški in videmski pokrajini pa je razvidno, da ne more biti dosežen nobeden obeh gornjih namenov, vsaj kolikor se tiče slovenskega zastopstva v svetih omenjenih pokrajin.

Nesporno je, da v obeh pokrajinah živi autohtono slovensko ljudstvo, ki predstavlja znaten del celotnega prebivalstva. To je bil tudi vzrok, da je ustava s posebnim statutom poskrbela za samoupravo v pokrajini Furlanija - Julijska krajina, katere glavna značilnost je prav ta, da ima močne slovenske manjšine. Jasno je, da imajo te manjšine svoje lastne politične, kulturne in gospodarske težnje ter imajo tudi pravico, da se jim zaščitijo njihove koristi potom lastnih zastopnikov v pokrajinskih svetih.

V Goriški pokrajini

Slovenci goriške pokrajine žive v sledečih volivnih okrožjih:

mesto Gorica (5 okrožij), Tržič (3 okrožja), Krmin, Foljan - Ravnopolje, Ronki, Skocijan, Gradiška in Kopriva.

Slovenci v goriški pokrajini so torej razdeljeni na 14 volilnih okrožij, tako da ne morejo imeti v nobenem večine. Naravno je, da je malo ali skoro nobene možnosti, da bi bil izvoljen slovenski zastopnik v enotnem volilnem okrožju, ker bodo italijanske politične stranke uporabljale take volilne povezave, da bi preprečile izvolitev slovenskega svetovalca.

Izvršilni odbor Demokratične fronte Slovencev v Italiji ugovarja proti uvedbi takih volilnih okrožij, kakor jih je predložil gospod notranji minister in prosi Vašo Ekscelenco, da jih ne odobri, ampak da prouči sledeče utemeljene predloge:

V GORISKI POKRAJINI NAJ SE SESTAVI VOLILNO OKROŽJE, KI NAJ OBSEGA OBCINO STEVERJAN, BIVSO OBCINO PODGORO, BIVSO OBCINO STANDREZ, OBCINO SOVODNJE IN OBCINO DOBERDOB. TO OKROŽJE, S PRIBLIŽNO 7.800 PREBIVALCI TVORI ZEMLJEPISNO ENOTNO IN NEPRETRGANO ENOTO.

V Videmski pokrajini

V videmski pokrajini je položaj podoben; Slovenci so razdeljeni v dve okrožji v glavnem mestu in drugih petih in sicer:

ČEDAD, HUMIN, PONTABELJ, ST. PETER OB NADIŽI *in* ČENTA.

Da bi ne bilo prevelikih težav pri sestavljenju večjih volilnih okrožij in da bi bili tudi Slovenci zastopani v videmskem pokrajinskem svetu, zahteva DEMOKRATIČNA FRONTA SLOVENCEV V ITALIJI *le najnujnejše spremembe in sicer:*

1.) VOLILNO OKROŽJE POVOLETTO - ŠT. PETER OB NADIŽI NAJ SE PREIMENUJE V «VOLILNO OKROŽJE ŠT. PETER OB NADIŽI», KER JE TU GLAVNO SREDIŠČE, KAMOR TEŽIJO VSE POPOLNOMA SLOVENSKE OBČINE NADIŽKE DOLINE, MEDTEM KO JE POVOLETTO MALO POMEMBNA OBROBNA OBČINA;

2.) NAJ S TEMU OKROŽJU PRIDRUŽI TUDI OBČINA PRAPROTNO, NAMESTO OBČINE MOIMACCO, KI NAJ PRIDE POD VOLILNO OKROŽJE ČEDAD;

3.) NAJ SE PRIDRUŽI ČENTSKEMU VOLILNEMU OKROŽJU OBČINA GORJANI, KI JE PO NAČRTU V OKRAJU HUMIN.

S tem se v bistvu ne spremeni številčna moč posameznih volilnih okrožij. Občina Praprotno je v vsakem oziru sestavni del občin v Nadiški dolini, kar ne bi mogli trditi o občini Moimacco, ki je vedno težila k Čedadu.

Tudi občina Gorjani je bila vedno sestavni del Čentskega okraja, saj so celo občani Flajbane zahtevali, naj jih priključijo k čentski občini in prebivalci Brega, naj pridejo pod občino Brdo.

Upamo, da bo Vaša Ekscelenca vzela naše utemeljene zahteve v resen premislek».

V Gorici, 27. marca 1951.

Protest vlade FLRJ v Sofiji

BEOGRAD, 27. — Bolgarska vlada je odpovedala gostoljubnost jugoslovanskemu odpravniku poslov v Sofiji Petru Ivkoviču. Ta odpoved je represalija, ker je jugoslovanska vlada zahtevala, da bolgarski odpravnik poslov v Beogradu Marko Temialov, zapusti svoje mesto, ker je zlorabil položaj diplomatskega predstavnika in vršil prevratniško dejavnost v Jugoslaviji. Vlada FLRJ je protestirala pri bolgarski vladi zaradi neupravičene odpovedi gostoljubnosti Ivkoviču v Sofiji.

BRUSELJ, 27. — Belgijski ministrski predsednik Pholien bo odpotoval 30. marca v ZDA kjer se bo sestal s Trumanom.

Podpolk. Mirko Stamatovič

poveljnik Vojaške uprave JA jugoslovanske cone STO

BEOGRAD, 27. — Tanjug poroča, da je za poveljnika Vojaške uprave Jugoslovanske armade jugoslovanske cone Tržaškega ozemlja imenovan podpolkovnik MIRKO STAMATOVIC.

Dosedanji poveljnik VUJA polkovnik MIRKO LENAC pa je imenovan na drugo službeno mesto.

V Ženevi se bo sestala komisija OZN za človečanske pravice

NEW YORK, 27. — Dne 16. aprila se bo sestala v Ženevi na sedmem zasedanju 18 članska komisija ZN za človečanske pravice. Sestavila bo mednarodni dogovor o človečanskih pravicah in načrt za ukrepe za izvajanje teh pravic.

S tem dogovorom se bodo obvezale države podpisnice, da bodo spoštovale ukrepe proti suženjstvu, mučenju, proti zatiranju, glede svobode združevanja, svobode obveščanja in svobode pred samovoljnim zatiranjem in zatiranjem osnovnih človečanskih pravic.

Splošno deklaracijo o človečanskih pravicah je sprejela Glavna skupščina OZN v Parizu 10. decembra 1948. Kot drugi ukrep v tem smislu bo sedanji mednarodni dogovor, tretji ukrep pa bo izpolnjevanje tega dogovora.

Mednarodna liga za človečanske pravice je danes izdala v New Yorku poročilo, v katerem se izreka proti ukrepom argentinske vlade glede lista «La Prensa». Liga izjavlja, da so ukrepi proti temu listu nasprotni obvezam, ki jih je sprejela Argentina, kot članica OZN, s čemer Argentina tvega da bi bila izključena iz skupnosti demokratičnih držav.

V Ženevi je danes komisija OZN za socialna vprašanja odobrila resolucijo glede statističnih metod pri vprašanju kriminalitete. Zastopstvi ZSSR in Bele Rusije sta glasovali proti z izgovorom, da to predstavlja vmešavanje v notranje zadeve posameznih držav.

Vprašanje Maroka pred OZN?

Izjave sultana Youssefa glede izsiljevanja generala Juina - Glasilo egipčanske vladne stranke o angleških četah ob Suezu

KAIRO, 27. — Egipčanski list «El Ahram» je danes objavil intervju z maroškim sultanom Mohamedom ben Youssefom. Maroški sultan je izjavil, da so ga prisilili 25. februarja, da je podpisal znani sporazum s Francijo na zahtevo francoskega rezidenta v Maroku, generala Juina. Nadalje je izjavil, da ni vzrok francosko maroške krize — ki se je končala s tem sporazumom — v tem, da bi maroški predstavniki odklonili sprejeti ustavodajne predpise, ki jih je predložil general Juin, temveč zaradi tega, ker je francoski rezident zahteval od sultana naj obsodi nacionalistično stranko Istiqlal, česar sultan ni hotel storiti. Glede bodočnosti je sultan izjavil, da je njegova želja da bi Maroko dobil več demokracije.

Danes je izjavil delegat arabske lige Salah Aburakik, da se je sestal v Maroku s tamkajšnjimi voditelji nacionalističnih strank. Dejal je, da arabska liga z zanimanjem spremlja položaj v Maroku in smatra da bi morali to vprašanje predložiti pred OZN. Aburakik je obiskal Maroko in danes prispel v Tanger. Glasilo egipčanske vafdistične stranke, ki je sedaj na vladi, «Al Misri» je danes napadel angleško vlado. Angleži — piše list — so našli nov način s katerim hočejo upravičiti dejstvo, da so njih čete še vedno na področju Sueškega kanala: izgovarjajo se na nevarnost pred ZSSR.

Pred novo angleško iniciativo za ureditev korejskega vprašanja

Zdi se, da bo Anglija objavila nov poziv LR Kitajski - Izjave Marshalla o Koreji - Nezadovoljstvo zaradi Mac Arthurjevih izjav na Zahodu - V Tokiu so optimisti - Na fronti delovanje izvidnic

WASHINGTON, 27. — Na današnji tiskovni konferenci je govoril ameriški minister za obrambo George Marshall glede prekoračenja 38. vzporednika po silah OZN. Dejal je, da bo general Mac Arthur postopal, na tak način, po katerem bo ohranil varnost svojih sil. «Splošno napredovanje bo mogoče odrediti samo po proučitvi političnih vprašanj» je dejal Marshall in izjavil, da bi bilo zelo nevarno napredovanje sil OZN do reke Jalu na mandžurski meji. Vendar ni hotel razpravljati o zadnjih izjavah generala Mac Arthurja. Dejal je samo, da bodo poslali na Daljni vzhod dve novi diviziji. Svetovni položaj se mu pa zdi bolj nevaren, kot je bil v preteklem novembru, ko se je LR Kitajska vmešala na Koreji.

Iz Londona javljajo, da misli angleška vlada povzeti novo važno iniciativo z namenom, da uredi korejsko vprašanje s pogajanji. Izjavljajo, da je angleški zunanji minister Herbert Morrison, mnenja, da se morajo sile OZN ustaviti na 8. vzporedniku, dokler je še mogoče upati na pogajanja z vlado LR Kitajske. Novi zunanji minister je prepričan, da komisija za dobre usluge Združenih narodov ni izpolnila vseh upov. Sedaj naj bi prišel trenutek za odločnejše metode o tistih, katerih se je doslej posluževala ta komisija.

Zaenkrat še ni natančnejših poročil o tej angleški iniciativi. Zdi se pa, da bo Anglija izdala nov poziv direktno na LR Kitajsko. Ta novi angleški korak naj bi podpirala Indija. Angleži pa bi z druge strani želeli, da bi ZDA glede LR Kitajske pokazale večjo voljo do sprave. V londonskih političnih krogih poudarjajo, da je ameriško javno mnenje sedaj bolj pripravljeno za mirno rešitev korejskega vprašanja.

Kakor poroča agencija «Reuter», zadnja izjava Mac Arthurja ni vplivala na namen vlad, ki imajo svoje sile na Koreji, da bi podvzele korake pri pekinški vladi. Pravijo pa, da so njegove izjave otežkočile rešitev korejskega vprašanja. Te izjave naj bi po mnenju angleške poročevalne agencije povzročile veliko nezadovoljstvo v zapadnih prestolnicah. V Londonu so zlasti nezadovoljni, ker je Mac Arthur govoril v trenutku, ki ni bil pripraven za tak govor.

Glasilo laburistične stranke «Daily Herald» komentira izjave Mac Arthurja in pravi, da so bili v Angliji vedno prepričani, da ni mogoče smatrati 38. vzporednika za bojno črto, ki bi imela praktičen pomen. Prestop te demarkacijske črte ima po mnenju angleške vlade politični pomen in so zato potrebna pogajanja med zavezniki. List poudarja, da ponudba Mac Arthurja o prenehanju sovražnosti, pri čemer bi bilo vključeno vprašanje Formoze, ni v skladu s predlogi OZN glede prekinitve ognja na Koreji. List pravi, da so zaradi angleškega truda ostala odprta vrata za pogajanja z LR Kitajsko in ot kljub temu, da je Peking odbil pametne in poštene predloge, za rešitev korejskega vprašanja.

Kakor piše diplomatski urednik «Timesa», pregledujejo predstavniki vlad ZDA, Anglije in drugih držav možnost, da objavijo izjavo, v kateri bi zagotovili, da Združeni narodi nimajo namena doseči združitve Koreje s svojo vojaško silo. Da bi dokazale vlade svojo dobro voljo, bi svetovale poveljniku 8. armade, naj se izogiba sovražnika takoj, ko se bo mogel ustaviti na položajih, ki bi jih bilo mogoče braniti v bližini 38. vzporednika. Če bi Kitajci zavzeli podobno stališče, bi bilo mogoče doseči dejansko premirje, s čemer bi potem bilo mogoče najti pot za razpravljanje o vseh vprašanjih Daljnega vzhoda. «Times» se izjavlja proti Mac Arthurjevim grožnjam in meni, da so s tem ogrožene možnosti uspeha za ureditev tega vprašanja po OZN.

V Tokiu je precejšnja razburjenost zaradi Mac Arthurjevih izjav in odmeva, ki so ga te povzročile v svetu. V zavezniških vojaških krogih so danes zvečer izjavili, da v kratkem pričakujejo važno rešitev glede vojaških operacij na Koreji in celo menijo, da bo morda nasprotnikovo vojaško poveljstvo na Koreji sprejelo Mac Arthurjevo ponudbo glede pogajanj. Sedaj, ko je področje ob 38. vzporedniku v dosegu topov OZN — izjavljajo — je vojaški položaj dosegel tisto točko, o kateri je govoril Mac Arthur pred 20 dnevi. Takrat je izjavil, da bodo sile OZN po napredovanju proti severu prišle v slabši položaj, ker bodo s tem podaljšale svoje prometne zveze. Nasprotnikove preskrbovalne zveze pa se bi skrajšale in s tem bi bil so-

(Nadaljevanje na drugi strani)

NAJDALJŠA SEJA NAMESTNIKOV

Za tržaško vprašanje - balkanske mir. pogodbe

zahtevajo zapadni delegati kot posebno točko dnevnega reda - Prepir o oborožitvi

PARIZ, 27. — Izmed vseh dosedanjih sej namestnikov je bila današnja najdaljša in je trajala več kot pet ur.

Seji je predsedoval britanski delegat Ernest Davies, ki je najprej ugotovil, da po štirih tednih ni bil dosežen nikakršen rezultat. Nato je dejal, da je nemogoče sprejeti sedanji načrt sovjetskega dnevnega reda, ki bi vezal roke zunanjim ministrom in že v naprej odrejal sklepe. Nato je Davies govoril o oborožitvi ZSSR ter jo primerjal z oborožitvijo zapadnih sil.

«Gromiko — je dejal Davies — je v soboto govoril o številčnem stanju zapadnih oboroženih sil in dejal, da jih ceni na pet milijonov ljudi ter dodal, da so dvakrat večje kot sovjetske oborožene sile. Mi pa vemo, da sovjetske oborožene sile skupaj s policijo štejejo vsaj štiri milijone in pol ljudi. Napor, ki so ga izvršile zapadne sile za ponovno oborožitev — je nadaljeval Davies — se je pokazal kot potreben od korejskega napada dalje in politika ZSSR je bila tista, ki je prisilila zapadne sile, da so šle po poti ponovne oborožitve».

Davies je nato podprl stališče zapadnih sil glede Avstrije in Trsta. Dejal je:

«Če Gromiko vztraja, da se tržaško vprašanje razpravlja posebej, morajo zapadne sile s svoje strani vztrajati, da se na enak način postopa z vprašanjem balkanskih mirovnih pogodb».

Francoski delegat Aleksander Parodi je govoril o avstrijskem vprašanju in dejal, da smatra, da je pogodba sama sedaj vstopila v fazo, ki je zelo blizu realizaciji in da bi razpravljanje v tem cilju med štirimi ministri lahko rodilo uspeh, toda odklonil je trditev, da obstaja kakršna koli zveza med temi vprašanjem in med vprašanjem Trsta.

Parodi je nato zahteval od sovjetskega delegata, naj se odreče zahtevi po vključevanju tržaškega vprašanja kot posebnega vprašanja dnevnega reda v dnevni red štirih zunanjih ministrov.

Ameriški delegat Filip Jessup je izjavil, da je laž, da bi ZDA — kot pravi Gromiko — hotele ponovno oborožiti Nemčijo in da bi hotele tekmovati v oboroževanju. Dnevni red, ki ga predlagajo zapadni delegati, je sestavljen na tak način, ki dovoljuje vsakemu udeležencu razpravljati razna vprašanja. Toda če Gromiko želi da mora biti vsako vprašanje posebna točka dnevnega reda, tedaj bodo morali zapadni delegati analogno zahtevati posebne točke za vprašanja, za katera želijo, da bi bila postavljena v diskusijo štirim zunanjim ministrom na podlagi tega, je Jessup zahteval vključitev v dnevni red vprašanje mirovnih pogodb z Bolgarijo, Romunijo in Madžarsko. Izjavil je, da predstavlja kršitev teh pogodb enega izmed glavnih vzrokov mednarodne napetosti. Te pogodbe so ostale mrtva črka, je dejal Jessup — zaradi kršitev, ki so jih povzročili Sovjeti in zaradi njihovega nenehnega odklanjanja sodelovanja z zapadnimi silami v cilju izvajanja določb. Nato je obtožil bolgarsko, madžarsko in romunsko vlado, da sistematično kršijo človeške pravice ker med drugim ne spoštujejo versko svobodo in preganjajo cerkvene oblasti kar je bilo ugotovljeno že pred mednarodnim sodiščem v Haagu.

Glede vojaških določb, ki omejujejo vojaške sile teh treh dežel, je Jessup izjavil, da so se Sovjeti stalno upirali predvidenemu nadzorstvu in da so praktično v vseh treh državah oborožene sile okrepili daleč preko tistega, kar pogodbe dopuščajo. Tudi to je eden izmed vzrokov sedanje napetosti — je dejal Jessup — in zaradi tega predlagajo trije zapadni namestniki, naj se dnevnemu redu doda vprašanje mirovnih pogodb z omenjenimi tremi balkanskimi državami kot posebno vprašanje ker Gromiko noče, da bi bilo razpravljano v splošnem okviru.

Nato je zapadnim delegatom odgovoril Gromiko. Na Daviesove izjave je dejal, da ni povedal točnih številk glede številčnega stanja ruske in zapadne oborožitve. «Davies izjavlja — je dejal Gromiko — da se ne more odreči kriterijev, ki morejo po njegovem mnenju veljati za sestavo dnevnega reda. Toda ti kriterji za ZSSR niso ukaz. Ali se hoče morda zahtevati, da če bodo odklonjeni, ne bo dnevnega reda?

Gromiko je nato na dolgo dokazoval zlo voljo, ki so jo po njegovem mnenju pokazali zapadni delegati. Glede avstrijskega vprašanja je hotel odgovoriti Parodiju, toda Davies je vljudno pripomnil, da je ura že 21, nakar se je tudi Gromiko strinjal, naj bi se nadaljevanje seje preneslo na jutri ob 16 uri.

Stavka v Franciji se nadaljuje

Med predstavniki sindikatov in urada za transport ni prišlo do sporazuma - Tudi med vlado in sindikati javnih uslužbencev se bodo pogajanja še nadaljevala - 10. junija volitve?

PARIZ, 27. — Danes je bil sestanek delegatov raznih francoskih sindikalnih združenj ter pariškega transportnega urada. Na sestanku pa ni prišlo do nikakega sporazuma in je bilo zato sklenjeno, da se bo v Parizu tudi jutri nadaljevala stavka avtobusov in podzemske železnice. Jutri bo torej trinajsti dan stavke.

Danes, na dvajnasti dan stavke uslužbencev prevozne službe v pariški pokrajini, sindikalne organizacije še niso sprejele predlogov za prilagoditev plač. Promet se je sicer nekoliko obnovil, vendar oskrbujejo prometno službo še nadalje vojaški avtomobili. Položaj pa je postal že normalen na železnici, v proizvodnji plina in električne energije, kakor tudi na področju kovinske industrije, kjer je prišlo do sporazuma med delodajalci in delavci. Glede uradnikov bodo odločila pogajanja med vladnimi in sindikalnimi predstavniki. Vsekakor pa je opaziti močno gibanje med uslužbenci mnogih občin okrog Pariza. V petih izmed teh občin, ki jih vodijo komunisti, je bila razglašena svarilna stavka 24 ur.

Državni tajnik za državno upravo Metayer je danes sprejel predstavnike raznih sindikatov javnih uslužbencev ter jim sporočil vladne predloge za prilagoditev plač. Po izjavah, ki jih je bilo mogoče dobiti po sestanku, so sindikalne organizacije s pridržkom sprejele od vlade predložena števila; za dokončni sporazum bodo potrebna še nadaljnja pogajanja.

V rudnikih severne Francije se še čuti gibanje, ki se je pričelo pred veliko nočjo. Tako javljajo iz Lilla, da je pričelo stavkati kakih 10 tisoč rudarjev v premogovnih bazenih na severu in pri Calaisu. V Montceau Les Mines se več kot polovica delavcev ni javila na delo.

Predsednik vlade Henri Queuille pa je danes s tistimi ministri, ki se jih stvar tiče, nadaljeval proučevanje ukrepov glede mezd in cen, o čemer se bo razpravljalo na prihodnjih sejah ministrskega sveta.

Čeprav so danes iz uradnih krogov zatrjevali, da se je danes poslužilo podzemske železnice čez dva milijona potnikov, pa so predstavniki stavkovnega odbora na tiskovni konferenci ponovno poudarili, da je njihova volja nadaljevati stavko, dokler ne bo popolnoma zadoščeno njihovim zahtevam. Pozno zvečer so bili predstavniki stavkovnega odbora sprejeti pri ministru za javna dela in transporte ter so po razgovorih, ki so trajali poldrugo uro, da ni nastopila nikakšna sprememba in da se bo stavkovni odbor sestal jutri dopoldne.

Splošno mnenje tukajšnjih političnih opazovalcev je, da bo delovanje vlade šlo za tem, da doseže čimprej v parlamentu glasovanje o volivnem zakonu, sporazum o datumu volitev, proračunski zakon ki naj zajamči uravnovešenost javnih računov v zadnjih mesecih vladne funkcije in končno omejitev parlamentarnega dela. Predstavnikom večinskih skupin, ki jih bo Queuille sklical za prve dni aprila, bo verjetno predložil kot datum za volitve 10. junij (torej pred počitnicami), kar bi pomenilo, da se bo volivna kampanja pričela 10. maja in bi torej parlament imel le približno mesec časa za zadnje popravke svojega dela na zakonodajnem področju. Ni nikakega dvoma, da bo zamisel zgodnjih volitev naletela tudi v večinskih skupinah na večje število nasprotnikov, ki jih vlada skuša prepričati z raznimi argumenti gospodarskega, socialnega in finančnega značaja.

Ukrepi v korist uslužbencev bodo stali okrog 40 milijard: z vsemi ostalimi dodatnimi bremeni pa bo skupen deficit narastel na 2 do 300 milijard. Za uravnovešenje tega poviška javsih stroškov se bo verjetno vlada odločila za povišanje tarif za javne služnosti. Tako bi se stroški za električni tok povišali za 17 odst, za premog 15 in za plin 5 odst. Predsednik vlade je zaradi vsega tega prepričan, da bo po treh, štirih mesecih vendar nastopil čas za odločila posvetovanja.

Kratke vesti

TOULOUSE, 27. — Neka kmetica v St. Lys je danes porodila četvorčke. Vsi štirje dečki so obenem z materjo pri najboljšem zdravju.

NEW YORK, 27. — Trumanova hčerka Margaret je podpisala z neko radijsko družbo pogodbo. Družba bo imela pravico razširjati njen glas po radijskih in televizijskih aparatih. Menijo, da bo imela miss Truman večjo plačo od svojega očeta.

DJAKARTA, 27. — Predsednik indonezijskega parlamenta Sartono bo sestavil novo indonezijsko vlado. Kot znano je indonezijska vlada odstopila v torek zaradi nesoglasja med njo in parlamentom glede vprašanja ukinitve pokrajinskih svetov. Sartano bo sestavil vlado na zelo široki osnovi.

NADALJEVANJE RAZPRAVE PROTI MADŽARSKIM VOHUNOM

Zaman sta iskala gverilce...

Mrdjenovič in Kopič sta se trudila deset dni brez uspeha, a sedaj priznavata, da sta kriva - Oficir Njezič, imenovan „tovariš Stalin", pripoveduje o svojem vohunskem delu

ZAGREB, 27. — Z zasliševanjem drugega obtoženca Ante Kopiča, bivšega nameščenca, se je nadaljeval danes proces pred vojnim sodiščem v Zagrebu proti petim osebam, ki so delale v korist madžarske obveščevalne službe. V pričetku današnje razprave je Kopič izjavil, da se čuti krivega in da je zavestno delal v korist madžarske obveščevalne službe.

Kakor je izjavil na zasliševanju, je Kopič maja 1949 leta preplaval reko Dravo in ilegalno pobegnil na Madžarsko. Na Madžarskem so ga zaprli. V zaporu so ga zasliševali organi madžarske obveščevalne službe, ki so od njega zahtevali podatke o vojnih enotah in tovarnah v Jugoslaviji. Kasneje je sprejel nalogo madžarske obveščevalne službe, da se ilegalno vrne v Jugoslavijo, da bi tam razširjal kominformistični tisk in poiskal simpatizerje Kominforma, ki bi skrbeli za razširjenje tega materiala.

Obtoženi Kopič je prvič prišel v Jugoslavijo skupno z beguncem Ilijem Krgomom. Bil je oborožen in je nosil s seboj propagandni material, ki so ga mu dali organi madžarske obveščevalne službe. Tedaj je ostal v Jugoslaviji štiri dni in ob svoji vrnitvi na Madžarsko dal tamkajšnjim organom obveščevalne službe poročilo o izvršitvi svoje naloge, Drugič je ilegalno prišel v Jugoslavijo skupno z glavnim obtoženim Mrdjenovičem, ki je bil zaslišan včeraj. Imela sta nalogo, da najdeta «skupino gverilcev» na planini Papuk na Hrvaškem in se s poveljnikom te skupine dogovorita o nadaljnji protijugoslovanski aktivnosti. Kopič in Mrdjenovič te naloge nista mogla izvršiti, ker po desetih dnevih iskanja na področju Papuka nista našla nikakršne sledi o kakšnih gverilcih. Navodila za tretji prehod v Jugoslavijo je dobil Kopič v poslopju madžarske obveščevalne službe. Prva navodila mu je dal neki general, druga pa kapetan obveščevalne službe Tibor Garaj. Tedaj bi moral skupno z obtoženim Mrdjenovičem postaviti v Jugoslaviji vohunsko središče. Zaradi tega je Kopič tedaj prinesel s seboj radiooddajno postajo. S pomočjo organov madžarske obveščevalne službe je, skupno z drugimi obtoženimi prešel preko meje, kjer so jih kmalu aretirali, tako da niso mogli najti nobenega sodelavca.

Po zaslišanju Kopiča je pričelo sodišče zasliševati obtoženega Stojana Njeziča, bivšega kapetana JA. Njega je obtoženi Mrdjenovič pridobil za delo v korist madžarske obveščevalne službe, ker ga je poznal kot pristaša resolucije Informacijskega urada. Njezič se je izjavil za krivega. Sprejel je obvezo, da bo dajal vohunske podatke madžarski obveščevalni službi po nekem kurirju. Z njim se je sestal osem krat Kurir mu je prinašal pisma madžarske obveščevalne službe, ki je zahtevala podatke o učbenikih v JA, pehotnih borbenih pravilih, razmestitvi vojaških enot, številkah vojnih pošt, kakor tudi o topniškem orožju. Prav tako so zahtevali od njega podatke, koliko korpusov in divizij ima Jugoslovanska armada. Njezič je še izjavil, da je poslal zelo revna poročila in se je v glavnem omejeval na enoto v kateri je služil. Za svoje vohunsko delo je dobil radiooddajno postajo in majhen radijski aparat, ki mu nista nikoli služila. Kapetana Njeziča je poznala madžarska obveščevalna služba pod psevdonimom «Tovariš Stalin».

Popoldne sta bila zaslišana še Julka Hvatalič, gospodinja in kmet Stojan Drača. Izjavila sta, da sta delovala v dobri veri. Proces se bo nadaljeval jutri zjutraj.

Proces se nadaljuje.

Socialdemokrati zahtevajo volitve glede vprašanja nemške vojske

BONN, 27. — V listu, ki ga v angleščini izdaja socialdemokratska stranka, trdijo Schumacherjevi predstavniki, da med njihovo stranko in vlado v Bonnu obstoje velike razlike glede obnovitve nemške vojske.

List trdi, da je Adenauer v glavnem sporazumen s tem, da bi rekrutirali prostovoljce, čemur so socialdemokrati nasprotni. Mogoča je samo nemška vojska v demokratični državi, ki bi imela vse pravice. Socialdemokrati bodo še naprej zahtevali volitve, na katerih naj se odloči ali želi ljudstvo zahodne Nemčije oborožitev, ali pa ne. Če bi hotel Adenauer dobiti odobritev od sedanjega bonnskega parlamenta glede vprašanja oborožitve, bi prišlo do velike notranje napetosti, ker je bil sedanji parlament izvoljen na podlagi volivnih programov, ki so precej različni od sedanjih stališč strank.

Danes je izjavil bivši predsednik «Reich banke» Halmar Schacht, da sta sedanjemu polomu nemške gospodarske politike vzrok servilnost in strah odgovornih predstavnikov zvezne vlade, ki hočejo vzporediti svoja stališča z načrti zavezniških birokratov. Po njegovem mnenju bi se morala zvezna republika boriti predvsem za gospodarsko svobodo prej kot se trudi, da dobi košček suverenosti, ki se ji smejejo predstavniki drugih vlad.

JERUZALEM, 27. — Achesonov strokovnjak za vprašanje srednjega Vzhoda Mac Ghee je danes obiskal izraelskega zunanjega ministra Šareta. Sprejel ga je tudi predsednik vlade Ben Gurianom.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Obsedno stanje v iranski pokrajini Khorassan

TEHERAN, 27. — Včeraj je izjavil iranski ministrski predsednik Hossein Ala na zasedanju vladnega sveta, da je proglasil obsedno stanje v pokrajini Khorassan zaradi stavke tamkajšnjih delavcev. S tem ukrepom naj bi preprečili morebitne nemire strank, ki so naklonjene ZSSR v južnem Iranu. Predstavniki «Anglo - Iranian Oil Co.» pa so izjavili, da je ta stavka posledica mezdnega gibanja.

Sovjetski list «Literaturneja gazeta» je danes v članku na prvi strani hudo napadla ameriškega poslanika v Iranu, Grandya.

Angleške vojne ladje so vrgle sidra v pristanišču Abadan v Perzijskem zalivu. V Abadanu je največja rafinerija «Anglo - Iranian Oil Co.». Kakor je izjavil danes zvečer v Londonu predstavnik angleške admiralitete, ta dogodek nima posebnega pomena. V pristanišču naj bi pristali samo dve angleški fregati in ena pomožna ladja. Zatrdil je, da je to povsem normalen dogodek, ki nima nobene zveze s perzijsko krizo. «Naše pomorske enote stalno križarijo po tem področju» in dejal, da niso poslali teh ladij v Abadan, da bi odpeljale družine Angležev, ki so zaposleni pri «Anglo - Iranian».

Achesonov govor na panameriški konferenci

WASHINGTON, 27. — Na današnjem zasedanju zunanjih ministrov 21 ameriških držav so izvolili Achesona za stalnega predsednika na sedanjih razpravljanjih. Potem je imel Acheson dolg govor.

«Naš dnevni red je realističen», je dejal Acheson, «vanj smo vključili vprašanja, katerim morajo vse ameriške države najti rešitev. To rešitev pa bomo našli v duhu sodelovanja, ki je temelj naše vseameriške tradicije.

Eno najvažnejših vprašanj našega dnevnega reda se glasi: «Kako bi mogla vsaka od naših držav kar najuspešnejše razviti svojo obrambno moč, tako, da bi se lahko na najbolj učinkovit način zoperstavila sama ali v zvezi z drugimi državami ameriške celine oboroženemu napadu?

Glede na povezanost naše varnosti z varnostjo drugih delov sveta, moramo rešiti tudi vprašanje, kako bi lahko ameriške republike na najboljši način podprle Združene narode, in sicer tako, da bi okrepile njih obrambno silo za primer napada.

Vem, da se vaše dežele bore tudi z vprašanji, kako povečati proizvodnjo, ki naj okrepi obrambo našega kontinenta, proizvodnjo, od katere je odvisna svoboda vsakogar izmed nas. V glavnem je ravno v tem glavno vprašanje, ki ga morate reševati, vprašanje, kako čimprej povečati proizvodnjo glavnih dobrin, ne da bi istočasno ustvarjali pogoje za gospodarske krize, če se povrnejo normalne razmere. Združene države razumejo ta problem, zato ga ne podcenjujejo.

Presoditi moramo, kakšna praktična sredstva so nam na razpolago, da zmanjšamo ta riziko. Nič manj važno ni vprašanje inflacije, ki prav tako zadeva vsako od naših držav. Upam, da bomo še nadalje po svojih močeh podpirali ukrepe, ki bodo našim narodom omogočili, da bodo izboljšali svoje življenjske razmere.

Pozneje so postavili tri odbore in sicer politično - vojaškega, odbor za notranjo varnost in za takojšnje gospodarsko sodelovanje. Brazilski zunanji minister Fontuora je predložil resolucijo, ki vabi države Amerike, naj mobilizirajo vse svoje gospodarske vire za skupno obrambo in predložil predloge v tem smislu. Resolucija predvideva enoten gospodarski sistem za vse države Amerike.

Pred novo angleško iniciativo

(Nadaljevanje s 1. strani)

vražnik na boljšem. Izjavljajo, da bi samo odločitev OZN, po kateri bi Mac Arthur mogel bombardirati Mandžurijo pripomogel, da bi sile OZN mogle iz sedanje mrtve točke.

V Tokiu govore vojaški opazovalci o možnosti, po kateri bil Mac Arthur obveščen o namenu Kitajcev za pogajanja. Smatrajo, da mislijo Kitajci v glavnem razpravljati o odstranitvi tujih čet s Koreje in da se zavedajo, da bi bilo o tem vprašanju težko razpravljati potem, ko bi sile OZN vdrle v Severno Korejo. Pri tem pa ki se ne dotaknili korejskih političnih vprašanj. Pravijo, da bi s temi pogajanji hoteli Kitajci pokazati, da niso oni odgovorni za napad na Koreji.

***

TOKIO, 27. — Sedanja zavezniška vojna črta teče skoraj na vseh področjih v bližini 38. vzporednika. Samo na vzhodni obali je južnokorejska divizija zasedla včeraj mesto Jongpori, ki je 4 km severno od te demarkacijske črte. Sovražnik nudi le majhen odpor na vsem področju razen odseku približno 20 km severno-zahodno od Uijongbuja. Na zahodnem bojišču niso imela ameriške in južnokorejske čete nobene zveze s sovražnikom. Tudi neposredno severno od Seula je nudil sovražnik samo slab odpor. Edinice korejske republike so se zapletle zahodno od Curčona v manjše boje s sovražnikom. Južnokorejske čete so se v nedeljo izkrcale na polotoku Wolsa, južno od pristanišča Cinampo in tik nad 38. vzporednikom.

Tudi šentjakobski otroci imajo pravico do otroškega igrišča

Že na neštetih sejah, sestankih in konferencah odgovornih činiteljev je bilo postavljeno vprašanje izpopolnitve števila otroških igrišč, ki naj bi bila v bližnji bodočnosti še zgrajena. Ob vseh teh prilikah je bila poudarjena važnost rešitve tega vprašanja in obljubljeno je bilo tudi, da bodo odgovorni krogi poskrbeli za čimprejšnjo zgraditev takih otroških igrišč in to predvsem v tistih predelih mesta, kjer so veliki stanovanjski bloki ter nimajo otroci možnosti, da bi se na lastnem dvorišču, brez strahu pred raznimi nevarnostmi po mili volji igrali in zabavali. Govora je bilo tudi o otroškem igrišču pri Sv. Jakobu, katerega bi bili predvsem deležni otroci velikega stanovanjskega bloka, imenovanega «Vaticano» v Ul. dell'Istria; poleg teh otrok bi se na otroškem igrišču, ki bi bilo prav za omenjenim stanovanjskim blokom igrali in zabavali tudi vsi otroci sosednjih hiš, ki prav tako pogrešajo primernega prostora, kjer bi se lahko igrali.

Lahko si predstavljamo s kakšnim veseljem so vest o zgraditvi otroškega igrišča pri Sv. Jakobu sprejeli prizadeti starši, ki morajo, glede na pogoste cestne nesreče držati svoje otroke v stanovanjih ali pa jih pustiti na cesto v večnem strahu, da se jim lahko pripeti kakšna nesreča. Ker je bilo govora, da bo to otroško igrišče že v kratkem zgrajeno, si prizadeti starši sedaj ne vedo razlagati, kako da odgovorni činitelji odlašajo z rešitvijo tega problema.

Pred dnevi se je na našem uredništvu zglasila skupina staršev, ki je želela po našem časopisu izraziti željo in zahtevo, da bi bilo to vprašanje v čim krajšem času rešeno. Svojo zahtevo po zgraditvi otroškega igrišča v tako obljudenem okraju kot je Sv. Jakob, je omenjena skupina utemeljila na sledeč način: prvič nimajo njih otroci nikjer primernega prostora, kjer bi se lahko svobodno igrali, Sv. Jakob je delavski okraj, kjer stanujejo navadno veččlanske družine v tesnih in neprimernih prostorih ter potrebujejo njih otroci predvsem svežega zraka, drugič so skoraj vse stanovanjske hiše brez dvorišča in se morajo otroci potikati po stopniščih ali pa po cestah.

Pridružujemo se upravičeni zahtevi staršev od Sv. Jakoba, kot tudi staršem vseh okrajev, ter z vso odločnostjo zahtevamo, da se v korist naših otrok zgrade v čim krajšem času zahtevana otroška igrišča.

Odpustom v Gaslini, Beltrame in Lejet sledijo novi odpusti z dela v občinskem kmetijskem podjetju

Ni se namreč še poleglo razburjenje, ki ga je med delavstvom povzročil ukrep o povišanju cen tramvajskih tarif in električne energije, že so se razširile med delavstvom alarmantne vesti, da nameravajo razna podjetja in tovarne odpustiti z dela večje število svojih uslužbencev. Da odgovarjajo te vesti resnici so nam potrdili tudi ukrepi, ki so jih nekatera vodstva tovarn in podjetij takoj nato izdala.

Prvo je bilo vodstvo tovarne Gaslini, ki je javilo, da namerava odpustiti z dela 104 svoje uslužbence; njemu je sledilo podjetje Beltram, ki je tudi javilo Združenju industrijcev, da namerava odpustiti z dela 23 svojih uslužbencev. Že nekaj dni nato pa je tudi vodstvo tovarne Lejet izdalo ukrep o takojšnjem odpustu z dela 10 svojih uslužbencev, zadnja vest v zvezi z odpusti z dela, se nanaša na uslužbence občinskega kmetijskega podjetja (Azienda agricola comunale), kjer naj bi izgubilo delo okrog 120 delavcev.

Sindikalni predstavniki so sicer stopili v stik z delodajalci, vendar je bil uspeh pogajanj, ki so sledila povsem negativen. Delodajalci se izgovarjajo, da so primorani odpustiti določeno število svojih uslužbencev zaradi pomanjkanja novih naročil ter da tega svojega ukrepa ne morejo več spremeniti. Vse kaže, da bo ostalo predvideno število odpuščenih delavcev neizpremenjeno.

Po vzgledu omenjenih podjetij in tovarn grozijo z odpusti z dela še druga podjetja in tovarne, ki se prav tako pritožujejo nad pomanjkanjem novih naročil, ki bi zagotovila delo vsem uslužbencem. Če odgovorni krogi ne bodo ukrenili potrebnih korakov za rešitev tega tako perečega problema, se lahko zgodi, da bomo že v prihodnjih dneh priča novim odpustom z dela.

Upravičena in nadvse potrebna je zato borba vsega tržaškega delavstva, proti nevarnosti, ki mu z odpusti grozi; preprečiti mora, da bi razredni sovražnik po mili volji še nadalje izkoriščal svoje uslužbence ter jim jemal njih zaposlitev.

Vsi omenjeni odpusti z dela, ki so si v tako kratkem času sledili, dajo misliti, da gre za ukrep, ki ima še vse drugačne vzroke, kot samo pomanjkanje novih naročil, ki ga delodajalci vedno navajajo. Predvsem moramo poudariti, da bi do takšnih množičnih odpustov nikoli ne moglo priti, če bi imeli delavci na svojih delovnih mestih še vedno tovarniške odbore, ki bi ščitili njih pravice in interese. Delavci so imeli po zadnjih sporazumih nekake notranje komisije ali tudi odbore v podjetju, ki naj bi nadomeščali omenjene tovarniške odbore. Toda vloga teh notranjih komisij je kaj različna od one, ki bi jo morali imeti tovarniški odbori. Z novim sporazumom, ki je bil še nedavno sprejet med sindikalnimi predstavniki, pa bodo omenjene notranje komisije nadomestile arbitrarne komisije, katerih delovanje bo še bolj na škodo interesov delavskega razreda.

Sporazum glede individualnih odpustov, ki so ga lokalne sindikalne organizacije skorajda istočasno sprejele, je položaj samo še zaostril.

Prepričani smo, da bi tržaški delavci nikoli ne pristali na take sporazume, če bi bili točno obveščeni o vseh posledicah in če bi vedeli kaj vse se skriva za določbami omenjenih sporazumov. Gotovi pa smo, da jih bodo dogodki, ki bodo sledili uverili, da lahko edinole tovarniški odbori, ki razpolagajo z vsemi pravicami, ki so si jih delavci v dolgoletni borbi proti razrednemu sovražniku priborili, ščitijo v resnici interese delavskega razreda. Zato se bodo zavedni delavci borili za obrambo teh pravic ter za razširitev razredne sindikalne organizacije, katere glavni namen je obramba interesov delavskega razreda.

PROSVETNO DRUŠTVO

„Slavko Škamperle"

priredi v SOBOTO 31. t. m. v dvorani AVDITORIJA

KONCERT

narodnih in umetnih pesmi.

Na koncertu sodelujeta solistka Rožica Kozem ter komponist prof. Vasilij Mirk. Zbor vodi zborovodja Franc Venturini. Koncert se prične točno ob 21. uri.

Vabila se dobe pri Adria-Express ter na sedežu društva.

MLADINSKA PRIREDITEV, ki bi morala biti v četrtek, je zaradi tehničnih razlogov preložena za en teden.

IZPRED SODIŠČA

Kava prinaša nesrečo...

Baje so na svetu dragulji, nekakšni črni diamanti ali kaj, ki prinašajo nesrečo vsakomur, kdor pride z njimi v dotiko. Nekaj podobnega bi tu pri nas lahko trdili o kavi. Številni ljudje so zaradi nje že zašli v stiske in nemalo jih sedi v zaporu, zgolj zato, ker so se na tak ali drugačen način ukvarjali s tem dragocenim zrnjem. Med zadnjimi je kava, in surova, pokopala 32-letnega težaka Francesca Vesnaverja in 29-letnega mehanika Oresta Marsellija, ki pred dobrim mesecem prav gotovo nista računala, da se bo njuna zamisel zaključila tako ponesrečeno.

24. februarja sta se namreč znašla v prosti luki ter dokaj spretno potegnila dve vreči kave iz polnega vagona, ki je bil v vrsti z drugimi namenjen v inozemstvo. S polnima vrečama kajpada ni bilo lahko. Človek ju ne more prenašati sem in tja ne da bi postal sumljiv, zato se je bilo treba pobrigati za primerno skrivališče. In tako sta eno vtaknila pod veliko železno ploščo poleg nekega skladišča orodja, drugo pa sta skrila pod veliko pleteno košaro v bližini Doma pristaniških delavcev. Naslednji dan sta nameravala ukradeno blago spraviti v še varnejše skrivališče, od koder bi potem tihotapila kavo iz proste luke v mesto.

Toda nesreča je hotela, da sta bili vreči najdeni že naslednji dan, in sicer kmalu potem, ko je bilo ugotovljeno, da manjka na vagonu št. 1145917 carinska plomba in z njo vred dve polni vreči. Oni, ki mu je bila poverjena preiskava, je bil poleg tega še toliko premeten, da se najdenega plena ni dotaknil, marveč je postavil v zasedo nekaj policijskih stražnikov.

In res: 26. februarja zgodaj zjutraj je eden izmed sodelavcev pri kraji že prišel po «svojo» vrečo. Kakor je kazalo, mu je pripadala ona, skrita nedaleč od Doma pristaniških delavcev, zakaj previdno se je približal pleteni košari, potegnil tovor izpod nje in skušal stlačiti vrečo v pločevinasto posodo, ki služi za zbiranje smeti. Vse ostalo se je izteklo kakor po navadi v takih primerih: prvi aretiranec, to je, Oreste Marselli, je izdal še svojega pajdaša Francesca Vesnaverja.

Pred sodiščem sta se skušala razbremeniti s tem, da sta valila krivdo drug na drugega. Toda obtožnica jima ni očitala le krajo, marveč tudi nameravano tihotapstvo ter zlorabo carinskih plomb in zato je padla dokaj ostra sodba, Vesnaver, ki je bil že kaznovan, bo moral sedeti 2 leti in plačati 76.000 lir kazni, Marselliju pa so naložili 16 mesecev zapora in 72.000 lir globe. Poleg tega bosta morala seveda nositi vse stroške razprave.

Predsednik Picciola, tožilec Grubissi, zapisnikar Pivk. Zagovornika Kezich in Uglessich.

Tatovi in tatiči na delu

Predsnočnjim so neznanci s silo odprli vrata avtomobila, ki ga je ameriški narednik pustil brez varstva v Ulici Geppa. Iz vozila so ukradli usnjeno torbo z različnimi predmeti v vrednosti 5.000 lir.

Isti dan je ameriški državljan Antony Vactor javil policiji, da so mu iz avtomobila v Ulici Ghega odnesli neznani tatovi dragoceno lečo fotografskega aparata, štiri pare naočnikov, površnik in 20 zavitkov ameriških cigaret v skupni vrednosti 85.625 lir.

V nekem baru na Istrski cesti pri Sv. Jakobu je predrzni žepar izmaknil listnico 43 letnemu Ivanu Urbaniču iz Ulice Moreri 88. Urbanič je imel v denarnici poleg osebnih listin 6500 lir gotovine in 200 peset.

Še občutneje pa so neznani tatovi oškodovali Itala Moscardija stanujočega v Ulici Carducci 24. Med njegovo odsotnostjo so se namreč vtihotapili v spalnico in mu odnesli iz nekega predala 29.500 lir gotovine. Ko se je Moscardi vrnil domov, je našel vrata odklenjena, vendar ni bil gotov, ali jih je sploh zaklenil, ko je šel z doma.

Neprijazni ljubezenski pomenki

Včeraj takoj po polnoči so stanovalci hiše št. 10 v Ulici Diaz poklicali policijske stražnike, da bi pomirili 23. letnega Giovannija Perosso in 19 letno Lidio Kermac, ki stanujeta oba na omenjenem naslovu. Zaljubljenca sta se namreč sprla in se zatem še udarila, pri čemer je bil vsekakor na boljšem Perossa, ki je do krvi pretepel Kermačevo. S policijskim avtomobilom so jo odpeljali v bolnico, kjer so ji obvezali rano na čelu, zaradi katere pa se bo morala zdraviti še kakih sedem dni. Zatem so oba povabili na policijo, da se ugotovi zakaj in kako je prišlo do spora.

Dokaj slabše se je podoben prepir zaključil v Ulici S. Marco 45, kjer se je 43 letni Luigi Furlan v navalu ljubosumnosti navsezgodaj zjutraj lotil svoje 40 letne žene Silvije. Po trdih besedah je razbil nekaj posode, zatem pa pograbil kuhinjski nož in z njim grozil zakonski polovici. Ko pa se mu je ta izmuznil iz rok se je oborožil ljubosumni mož s kladivom. Čeprav že nekajkrat ranjena, se je žena uspešno upirala napadalnemu zakoncu, mu v ugodnem trenutku iztrgala kladivo in mu skušala z njim vrniti milo za drago.

Poklicani stražniki so bili mnenja, da bi bilo mnogo pametneje obrniti se najprej na Rdeči križ, zakaj oba zakonca sta obilno krvavela. Prepeljali so ju zato v splošno bolnico, kjer je bilo ugotovljeno, da se bo moral zaradi prask in bunk možakar zdraviti osem dni, žena pa najmanj deset.

Vse se draži a plače tržaškega delavstva ostajajo neizpremenjene

Ukrep o povišanju cen tramvajskim tarifam, kot tudi električni energiji (ki ni namenjena domači uporabi) je zelo razburil vse tržaško prebivalstvo, še prav posebno pa ves delavski razred, ki že tako ne more izhajati s sedanjimi plačami. Po določbah novega ukrepa bodo delavci sicer deležni posebnih izkaznic, ki jim bodo dovoljevale večkratno vožnjo za znižano ceno; vendar bo tudi cena teh izkaznic višja, kot je bila do sedaj. Prav tako so povišani mesečni abonmaji za šolarje, državne uradnike in druge kategorije delavcev. Kot smo že omenili se bo podražila tudi električna energija, ki ne služi domačim potrebam; to razliko bodo čutili predvsem manjši trgovci in obrtniki, ki morajo že sedaj plačevati zelo visoke davke. Da bodo glede na to povišali cene tudi svojim izdelkom, je povsem razumljivo.

Državni uslužbenci, ki že od leta 1949 dalje vedno zahtevajo povišanje plač, so sklenili, da se bodo ukrepu o povišanju tramvajskih tarif z vso odločnostjo uprli. Njihovemu vzgledu bodo sledili prav gotovo tudi vsi ostali delavci in uradniki našega ozemlja, ki zaman zahtevajo že toliko časa prilagoditev plač sedanjim življenjskim prilikam.

Pomislimo samo, da so se že v kratkem času povišale cene skoraj vsem življenjskim potrebščinam; tako se je zelo povišala cena olju, masti, slanini itd.; nato je sledilo še povišanje najemnin in končno sedaj tudi povišanje tramvajskih tarif, ki bo veljavno že s prvim aprilom.

Za koliko pa so bile medtem časom povišane plače tržaških delavcev in uradnikov? Lahko rečemo, da so bila ta povišanja (če jih sploh lahko imenujemo povišanja) naravnost minimalna. Danes prejema tržaški delavec, prav kot še pred letom dni, okrog 30.000 mesečne plače, ki ne more zadoščati za kritje niti najnujnejših življenjskih stroškov. Koliko pa je na našem ozemlju tudi takih delavcev, ki so svoje delo izgubili ter se morajo zadovoljiti s skromno podporo.

Kako bodo vsi ti krili s svojimi plačami še povišane življenjske stroške?

Ko so na eni izmed občinskih sej razpravljali o vprašanju povišanja tramvajskih tarif, so predstavniki krščanske demokracije izjavili, da je moralo priti do tega ukrepa, če se hoče rešiti vprašanje nadaljnjega poslovanja podjetja Acegat. Predstavnik Ljudske fronte je tedaj upravičeno izjavil, da smatra, da bi se lahko vprašanje bodočega proračuna podjetja ACEGAT rešilo še na drug način, ne s povišanjem tarif, ki bo imelo za nujno posledico povišanje še drugih življenjskih potrebščin. Tega mnenja smo tudi mi ter se zato z vso odločnostjo pridružujemo upravičenim protestom prizadetega tržaškega prebivalstva, ki zahteva najprej rešitev povišanja plač, ki nikakor ne odgovarjajo današnjim življenjskim prilikam.

Iz dni vstaje, aprila 1945, v Škednju

Jutri bodo v Skednju imeli proslavo 10. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte. Za to priložnost nam je čitatelj našega lista iz Skednja poslal nekaj spominov na dneve tik pred osvoboditvijo, ki jih v nekoliko skrajšani obliki objavljamo.

Skedenj je spadal pod poveljstvo IV. vojnega sektorja, ki je obsegal sektor Kolonkovec z Rovtami, Sv. Ano ter predel od Riva degli Zingari do Dacja in Domia. Za oborožen nastop je bilo že vse dobro pripravljeno; sanitetna služba je bila dobro organizirana, ambulante pa pripravljene v več hišah. Saniteta je imela že tudi več vozil, med njimi tudi pravi avto Rdečega križa. Lekarna je bila 27. aprila obveščena, da ne sme razen v izrednih primerih izdajati sanitetnega materiala in medikalij, ki so nujne za prvo pomoč.

Že 26. aprila 1945 je bilo ozračje napeto. Vse je pričakovalo konca. Zvečer so po vasi patrulirale posamezne skupine. Približno isti videz je nudil tudi naslednji dan.

Upor sam pa se je začel 28. aprila ob 14. uri ko je skupina tovarišev vzela iz bunkerja 12 pušk in dve brzostrelki in nekaj orožja. Nek drugi tovariš pa je mimogrede na poti od doma proti poveljstvu ustavil težek tovorni avto s prikolico, na katerem sta bila dva «masovca». Omenjeni tovariš je obadva razorožil in kamion rekviriral. Približno ob 16. uri istega dne je bilo razoroženih 17 vojakov «guardia civica». Zvečer je bilo oboroženih že 70 do 80 mož, ki so v izmenah blokirali vse dohode v Skedenj in sicer za Skofijo, Ronchetto in most pri Sv. Ani. Nemci so bili še povsod, razen v Ul. Giardini, odkoder so se že pred časom umaknili.

V Rižarni so Nemci v noči od 28. na 29. aprila razrušili peč ter se še v temi umaknili. Ko so okoli 4. ali 5. ure zjutraj lovci bataljona ILVA in za njimi še škedenjski borci vdrli v Rižarno, so jih Nemci, ki so bili še v bližini, opazili in začeli streljati. Nemci so se povrnili v Rižarno, naši pa so se umaknili. Tovariš, ki je bil na straži na tračnicah, ki vodijo v ILVA, je med tem streljanjem padel. Nemci pa so se zopet umaknili iz Rižarne, borci pa so začeli nositi orožje od tam v škedenjski otroški vrtec.

Že zgodaj zjutraj 29. aprila so se pojavili v Skednju neki poslanci CLN, ki so se hoteli pogajati s poveljstvom mesta. Tovariš, ki je z njimi razpravljal, jih je takoj poslal na delo, češ naj pokažejo voljo do dela Poslal jih je namreč v Rižarno po orožje, nakar naj bi šli v bataljon, da bi se borili z ostalimi. Seveda so kmalu izginili.

Prav ob koncu teh razgovorov, okoli 8. do 9. ure dopoldne, je prišel pred Rižarno tovorni avto, kateremu je bil pripet majhen top. Na avtomobilu so bili «masovci», pripadniki «guardia civica» oficirji bivše italijanske vojske, vsi s trakovi CLN na rokavih. Ko so ti CLN-ovci, ki so se pripeljali v Rižarno, prejeli v imenu poveljstva IX. korpusa ukaz, naj se takoj umaknejo, so se odpeljali. Zanimivo pa je pri tem naslednje: CLN-ovci so prišli po Ulici dell'Istria; pri Sv. Ani so imeli Nemci (bilo jih je okrog 700) zasedeno tovarno in skladišče CRDA. Ob začetku Istrske ulice na Trgu Sv. Ane ob robu dvorišča gostilne pri Kajonu je bil nemški bunker — in kljub vsemu temu so CLN-ovci prišli po vsem trgu do remize in v Rižarno ter se po isti poti vrnili, ne da bi en sam Nemec sprožil proti njim ali za njimi strel.

Nemška topniška baterija na Pantalonu ni stopila v akcijo, temveč je 29. aprila zjutraj pred neko našo patrolo zbežala. Že prej istega dne pa je neki 20-letni Prus porezal žice telefonske zveze ter prebežal k nam. V tovarni-rafineriji pri Sv Soboti so bili italijanski vojaki — «guardia civica», — ki jih je razorožilo delavstvo. «Guardia civica» v bivši karabinjerski vojašnici v Skednju pa je, kot omenjeno, «zaključila» svoj obstoj že prejšnji dan ob 16. uri, ko je bila razorožena.

Ostali sta torej še dve sovražni postojanki: Nemci v tovarni žarnic pri Sv. Ani ter Zelena hiša v lesnem pristanišču, kjer so bili pripadniki X. Mas in SS. Posadka iz te poslednje postojanke se je 29. aprila popoldne umaknila, čeprav je skupina 20 SS-esovcev prodrla po Skedenjski ulici izza Skofije vse do lekarne; vendar se je morala umakniti.

Prav tako 29. aprila zjutraj so na vlačilcih pribežali Nemci in ustaši iz Pule v Trst. Ustaši so prišli v vojašnico «Duca d'Aosta» (na via Flavia), a so se kmalu umaknili. Del jih je odšel skozi predor pod Skednjem v mesto, del pa v tovarno žarnic pri Sv. Ani.

Skedenj sam je bil ves ta čas popolnoma svoboden. Oborožene patrole pa so hodile po vasi, kot da sovražnika nikjer več ni. Ozračje je motila le nemška artilerija, ki je streljala z miljskega hriba na Opčine ter na cesto nad Dolino, koder se je bližala jugoslovanska armada.

Dne 30. aprila je bil še edini vojaški objekt v nemških-okupatorskih rokah tovarna žarnic pri Sv. Ani. Tu so bili Nemci (Wehrmacht SS in Feldgendarmerie), fašisti in ustaši. Vsega skupaj je bilo 700 mož, ki pa so bili že prejšnji dan zjutraj popolnoma blokirani in si niso več upali ven. Vendar tudi borci niso mogli v bližino, ker niso imeli primernega orožja (možnarjev in topništva). Toda 30. aprila popoldne so sovražniki napravili izpad. Prodrli so globoko v Skedenj in sicer do vrat zavetišča (ricreatorio); do tu so prodrli štirje ustaši in sicer z lahko strojnico ter dva z brzostrelko. Druga majhna skupina je dospela do škedenjskega pokopališča. V protinapadu so bili napadalci odbiti; na bojišču so pustili dva mrtva in enega ranjenega, ki je na poti v bolnico umrl. Vsi trije so bili ustaši, eden med njimi kapetan Karakovič z otoka Hvara. Nemci in sploh vsa sovražnikova vojska se je umaknila v tovarno žarnic. Vse postojanke in vsi dohodi v Skedenj so bili močno zastraženi.

Zvečer ob približno 19. uri (30. aprila) je prispela v Skedenj prva patrola jugoslovanske armade; bili so trije oficirji in nekaj partizanov. Predstavnikom jugoslovanske armade so naši borci pokazali vse postojanke in straže. Ko so nato sedile ostale čete jugoslovanske armade, so tovarno žarnic popolnoma obkolile. 1. maja, še pred dnevom, je jugoslovanska armada izvedla napad na sovražnikovo postojanko v tovarni žarnic ter jo zavzela okoli 8. ure zjutraj. Tako je bil 1. maja ves škedenjski predel popolnoma osvobojen.

V ŠKEDNJU

bo v četrtek, 29. t. m. ob 19 v dvorani Kulturnega doma

proslava desete obletnice ustanovitve OF

Na sporedu so govori, nastop pevskega zbora, deklamacije in nastop domače dramske družine.

KOLEDAR

Gledališče - Kino - Radio

Četrtek 28. marca
Janez, Stanimir

Sonce vzide ob 5.55, zatone ob 18.26. Dolžina dneva 13.01. Luna vzide ob 0.0, zatone ob 7.31.

Jutri, petek 29. marca
Ciril, Uma

Popotnik pridem čez goro

Popotnik pridem čez goro.
od doma vzel sem že slovo,
in kamor se oko ozre,
povsod se mi nov svet odpre.

Tud tukaj sonce gre okrog,
dolino vidim, hrib in log,
pa sonce naše bolj blešči
in hrib naš lepše zeleni.

Skoz mesta hodim in vasi,
povsod drugač se govori,
jaz tujc nikogar ne poznam
in sred ljudi povsod sem sam.

Dežela ljuba, kje ležiš,
ki jezik moj mi govoriš,
kjer znanci moji še žive,
prijatelji moji v grobih spe.

Zdihujem, prašam vedno, kje?
Prijatelji! k vam želi srce,
peroti imeti si želim,
da k vam domov ko ptič zletim.

SPOMINSKI DNEVI

1811 je umrl v Beogradu Dositej Obradović, srbski prosvetitelj.

OF

V sredo 28. t. m. bo ob 20. uri seja izvršilnega odbora OF za II. okraj na stadionu «Prvi maj».

V petek 30. t. m. bo ob 20. uri seja komisije za proslavo 10. obletnice OF za II. okraj na stadionu «Prvi maj».

PROSVETNA DRUŠTVA

Prosvetno društvo Vojka Smuc vabi vse člane in prijatelje na zdravniško predavanje, ki ga bo imel dr. Daneu. Predavanje bo v petek 30. t. m. ob 20. uri v društvenih prostorih.

Pevsko društvo «Tržaški zvon» vabi vse pevke in pevce, da se zaradi nedeljskega nastopa gotovo udeležijo pevske vaje v četrtek 29. t. m.

SINDIKALNE VESTI

Glavni odbor ERS pekovskih delavcev se bo sestal v četrtek 29. marca ob 18. uri na sedežu v Ul. Machiavelli 13.

Zveza prosvetnih delavcev Enotnih razrednih sindikatov bo imela danes ob 17.30 na sedežu sindikata redno odborovo sejo.

DAROVI IN PRISPEVKI

V spomin pok. očeta VOLK MIHAELA daruje sin Pepi za Dijaško Matico 5000 lir.

STRELSKE VAJE

Do 31. marca 1951 bodo vsak dan od 8 do 17. ure strelske vaje na streliščih v Bazovici, na Opčinah in v Malem Repnu.

NOVE ZNAMKE

Od 27. marca dalje so v prodaji komemorativne znamke po 20 in 25 lir ob stoletnici prvih toskanskih znamk. Navedene znamke so veljavne do 31. decembra 1951, medtem ko bodo veljale za izmenjavo do 30 junija 1952.

NOCNA SLUZBA LEKARN

All'Alabarda, Ul. dell'Istria 7; de Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; dott. Praxmarer, Trg Unità 4; Prendini, Ul. Tiziano Vecellio 24; Harabaglia, Barkovlje; Nicoli, Skedenj.

O četrti božji zapovedi...

Šestindvajsetletni Dario o tej zapovedi bržkone nima pojma, zakaj včeraj ponoči se je vrnil domov pijan in naravnost nečloveško premlatil svojega 51 letnega očeta Jakoba Batistuto. Batistuta je bil prepeljan v bolnico, kjer so ugotovili, da ima številne poškodbe po vsem telesu poleg ran na obrazu, zaradi česar se bo moral zdraviti najmanj 25 dni.

IZLETI PDT

Smučarski izlet na SNEŽNIK, ki bi moral biti 1. aprila, je zaradi tehničnih razlogov preložen na nedeljo 8. aprila.

Vpisovanje do 28. marca v Ul. Machiavelli 13 od 17. do 19. ure.

Prav tam se lahko kupi tudi Brilejev «Priročnik za planince».

RADIO

JUGOSL. CONE TRSTA

(Oddaja na srednjih valovih 212.4 m ali 1412 kc)

Sreda 28. marca 1951.

12.00: Anton Lajovic: Adagio - Risto Savin: Suita. 12.30: Priljubljene melodije. 12.45: Poročila v ital. 13.00: Napoved časa - poročila v slov. 13.15: Glasbene slike iz pomladi. 13.45: Gospodarski pregled (slov.) 14.00: Odlomki iz oper Evgena D'Alberta, sodelujeta Nada Ziherl in Drago Čuden. 14.30: Pregled tiska v ital. 14.45: Pregled tiska v slov.

17.30: Politične aktualnosti (ital.) 17.40: Lahka klavirska glasba. 18.0: Z našim ljudstvom (ital.) 18.45: Poročila v hrvaščini. 19.00: Glasbena medigra. 19.15: Poročila v ital. 19.30: Napoved časa - poročila v slov. 19.45: Pester violinski koncert. 20.10: Vesele melodije. 20.30: Obzorja 1951 (ital.) 20.45: Plesni ritmi. 21.00: Literarna oddaja: Ob 119. obletnici smrti Johanna Wolfganga Goetheja (slov.) 21.30: Zabavna glasba. 22.00: Izbrane strani (ital.) 22.15: Schumann: Simfonija št. 4. 22.40: Lahka večerna glasba. 23.00: Zadnja poročila v ital. 23.05: Zadnja poročila v slov. 23.10: Objava dnevnega sporeda za naslednji dan (v ital. in slov.) 23.15: Glasba za lahko noč.

RADIO TRST II.

Sreda 28. marca 1951.

12.45: Napoved časa in poročila. 13.00: Razni solisti. 13.20: Beethoven: Sonata št. 23. 13.40: Schubertova in Dvorakova skladba. 14.00: Poročila..

17.30: Plesna glasba. 18.00: Glas Amerike. 18.15: Mozart: Koncert v A-duru. 18.45: Vaška glasba. 19.00: Zdravniški vedež. 19.15: Parada lahkih orkestrov. 19.45: Napoved časa in poročila. 20.00: Evropski koncert. 21.00: Vokalni kvartet Veseli bratci. 21.20: Pestra glasba. 21.45: Rimski Korsakov: Španski capriccio. 22.00: Melodije iz londonskega študija. 20.30: Wagner: Simfonija v c-molu. 23.15: Napoved časa in poročila. 23.35: Polnočna glasba.

RADIO TRST I.

Sreda 28. marca 1951.

7.30: Poročila. 7.45: Jutranja glasba. 12.00: Melodije in romance. 12.20: Novi svet. 12.30: Ritmi iz Latinske Amerike. 13.00: Poročila. 13.25: Iz operet in revij. 13.54: Tretja stran. 14.15: Program BBC. 14.50: Gledališka kronika: Silvija D'Amica. 15.00: Poslednja borzna poročila.

17.30: Plesna glasba. 18.00: Oddaja za otroke iz Wagnerjevih legend. 18.30: Ura glasbe: Mendelssohn: «Koncert za violino in orkester» - Musorgski: «Slike z razstave» - Beethoven: «Posvečenje hiše» - uvertura. 19.30: Zdravnik svojim prijateljem. 19.45: Glasba na harmoniko. 20.00: Poročila. 20.20: Trije motivi Cergolija. 20.30: Koncert Evropa. 21.00: «6. januarja» - komedija v treh dejanjih Enza Duse. 22.35: Ritmični orkester. 23.10: Poročila. 23.30: Plesna glasba.

RAZSTAVA FOTOGRAFIČNIH SNEMKOV: «BRITANSKI FESTIVAL 1951»

TRST, 27. (AIS) — V Zavezniški čitalnici v Ulici Trento št. 2, so razstavili 50 fotografičnih snemkov, ki prikazujejo priprave za «Britanski festival 1951». Ta festival bo trajal od meseca maja do septembra letošnjega leta. Mednarodna razstava v Londonu bo zaključila festival. V Glasgowu, Cardiffu, Belfastu in drugih angleških mestih bodo industrijske in trgovske razstave, v Edimburgu, Stratfordu, Upon-Avonu, Londonu in še drugih mestih bodo pa umetniške in glasbene prireditve.

Razstava fotografičnih slik bo odprta za občinstvo ob delavnikih od 10.00 do 13.00 ure in od 15.30 do 20.30. Vstop je prost.

TRZASKA BORZA

Zlati šterling 8650-8750, papirnati šterling 1700-1720, dolar 682-685, telegrafski dolar 690-692, švicarski frank 159-160, francoski frank 180-185, avstrijski šiling 24-24.50.

URADNE OBJAVE

Ukaz Zavezniške vojaške uprave štev. 49 določa višino prispevkov «Podjetju za celulozo in papir» (Ente Nazionale per la cellulosa e la carta) na računih, ki se nanašajo na prodajo papirja in celuloze, ki sta bila uvožena ali izdelana na anglo-ameriškem področju STO.

Celotno besedilo tega ukaza bo objavljeno v prihodnji številki Uradnega lista 1. aprila 1951.

Ukaz Zavezniške vojaške uprave štev. 51 določa, da znaša dodatek za cenitvene stroške za leto 1951, ki ga je treba plačati poleg zneska enotnih prispevkov za poljedelstvo v tem letu, 4.50% omenjenih prispevkov.

Gledališče Verdi

Danes zvečer ob 21. uri predvaja skupina Gandusio-Besozzi-Solari «Fabula kraljev-modrecev» Zorzija in Scalfarija.

Jutri prva predstava Marcela Franka «Znati pluti» na čast Nina Besozzija.

KINO

Rossetti. 15.30: «Saga o Forsytih», Errol Flynn, Green Garson.
Excelsior. «V vrtincu», Clark Gable, Vivien Leigh. — (Dve predstavi ob 15.30 in 20.30 (blagajna 14.30, 19.30). — Galerija 500 lir, parter 400 lir.
Nazionale. 16.00: «Harvey», James Stewart.
Arcobaleno. 14.30: «Zlati listi», Gary Cooper, Lauren Bacall.
Fenice. 16.30: «Veliki ljubimec» Bob Hope.
Filodrammatico. 15.30: «Otok zakladov». Walt Disney.
Alabarda. 16.00: «Na otoku s teboj», Ester Williams.
Armonia. 15.30: «Napad sokolov», E. O' Brien.
Garibaldi. 15.00: «Ukročena Amazonka», Joan Leslie.
Ideale. 15.30: «Zgodba Pearl White». V barvah.
Impero. 16.00: Walt Disneyevi in drugi zabavni filmi.
Italia. 15.30: «Neulovljiva 12», S. Pampanini.
Kino ob morju. 16.00: Dokumentarni sovjetski poljudno-znanstveni filmi.
Savona. 15.00: «Zlata Madona».
Viale. 15.30: «Neapelj, večna pesem».
Vittorio Veneto. 15.45: «Američan v Etonu».
Azzurro. 16.00: «Sokoli Rangoona».
Belvedere. 16.00: «Sin neurja», D. Andrews, Romeo.
Marconi. 15.30: «Pustolovščina pride z morja».
Massimo. 16.00: «Poulične popevke». Poje Luciano Taioli.
Novo Cine. 16.00: «Suženj preteklosti» R. Colman.
Odeon. 15.30: «Vulkan», A. Magnani.
Radio. 15.30: «Mulat».
Vittoria. 16.00: «Izgubljene ženske».
Venezia. «Leteče rakete».

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 25., 26. in 27. marca 1951 se je v Trstu rodilo 10 otrok (1 mrtvorojen), umrlo je 30 oseb, poroke pa so bile 3.

Civilne poroke: mizar Giorgio Trami in gospodinja Laura Contento.

Cerkvene poroke: mizar Emilio Morgan in gospodinja Paola Rozanc; mehanik Giuseppe Mosetti in gospodinja Livia Brassan.

Umrli so: 63-letni Arturo Cesari; 67-letni Agostino Mercolin; 61-letni Adolfo Revere; 1-letna Sonja Gollia; 30-letni Vinicio Tamburlini; 78-letni Liberale Padcan; 84-letna Caterina Cappellari, por. Cappellari; 59-letni Francesco Coen; 61-letni Giuseppe Caenazzo; 67-letna Olga Žvokelj, por. Cozzilocco; 72-letni Mazzino Cozzi; 80-letni Mihael Volk; 76-letna Anna Lonzar, vd. Punis; Ko-letna Agnese Sernel, por. Kozar; 66-letni Avgust Cehovin; 38-letni Tullio Petronio; 68-letni Franc Godnik; 29-letni Sergio Zetto; 57-letni Ernesto D'Angelo; 85-letni Lorenzo Raimondo Malusa; 68-letni Oscar Moschini; 60-letni Ettore Barnadelli; 61-letna Caterina Ramani, por. Gasperutti; 78-letna Tereza Bon, vd. Burba; 79-letna Francesca Karis, por. Petelli; 69-letna Francesca Mattorella, vd. Neglia; 65-letni Josip Rajčič; 61-letna Ana Grgič, por. Krpan; Lorëdana Gemma Zarotič, stara 2 meseca; Maria Grazia De Rossi, stara 1 mesec.

Dr. Sonja Mašera

bo odsotna od 26. marca do vključno 10. aprila t. l.

ADEX-IZLETI

15. aprila t. l. bodo izleti v:

Ilirsko Bistrico Tinjan (Antignana) Višnjan (Visignano) Buzet (Pinguente) Poreč (Parenzo) in Bovec

Vpisovanje do 2. aprila t. l. pri «Adria-Express», Ul. Fabio Severo 5b - tel. 29243.

Dne 25. t. m. nas je za vedno zapustil v 81. letu starosti naš dragi oče, soprog, brat, stric in stari oče

VOLK MIHAEL

Žalostno vest javljamo po opravljenem pogrebu vsem sorodnikom prijateljem in znancem žalujoči: soproga Frančiška, Marija (odsotna), Ferdinand, Pepi in Vladimir (odsoten) - otroci, snahi Cvetka in Marija ter vnuki.

Prosimo tihega sožalja.

Trst - New York, 28. marca 1951.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

Podružnica uredništva in uprave Primorskega dnevnika v Gorici - Ul. Silvio Pellico 1/II. nadst. - Telefon 11-32

ZAHODNA BENEŠKA SLOVENIJA

PREBIVALSTVO FLAJBANE IN BREGA zahteva odcepitev od občine Gorjani

Zaradi nezadostnih življenjskih virov, s katerimi bi se lahko moralo prebivalstvo občine Gorjani v zahodni Beneški Sloveniji samo preživljati bi že pred časom morali to občino ukiniti. Prebivalstvo je precej številno ter tako revno, da je izključeno, da bi se moglo v obstoječih pogojih uspešno boriti s tolikimi težavami in neprilikami.

Občino so predvsem zaradi raznarodovalnih teženj razpustili že pod fašizmom, vendar so jo takoj po koncu vojne ponovno vzpostavili. Od takrat dalje pa se ne govori drugega, kot da jo bodo v najkrajšem času ponovno razpustili in jo priključili drugi občinski upravi.

Razpustitev občine Gorjani zahtevajo dve slovenski vasi Flajbana in Breg, ker so od občine Gorjani precej oddaljeni in ker se s prebivalstvom občinskega središča ne razumejo najbolje.

Vas Breg je že vložila prošnjo za odcepitev in priključitev k občini Brdo, medtem ko je isti postopek napravilo prebivalstvo vasi Flajbana že precej časa prej ter v prošnji zahtevalo priključitev k občini Tarčent. Vse se zdi, da so bile prošnje neuslišane, ker nanje ni bilo odgovora.

Zahtevo prebivalstva vasi Breg so odklonili občinski upravniki občine Gorjani, kar je popolnoma razumljivo. Tudi glede Flajbana ni bil postopek v bistvu nič drugačen. Pridružila pa se mu je še najhna nesreča, ki je zamisel Flajbancev pokopala. Pred časom je namreč umrl pobornik te ljudske želje in v vasi se trenutno še ni našel nihče, ki bi zahtevo dovolj odločno postavil pred oblasti, čeprav je v vasi to vprašanje močno občuteno.

Znano je, da je omenjeno občino ustanovil kler. Baje jo upravlja kot ga je volja. Upravljali pa tudi pod nobenim pogojem ne bodo dovolili, da bi se njihov fevd razšel. Da je temu tako, je zelo verjetno, kajti prebivalstvo je revno in preprosto in zaradi tega nesposobno, da bi lahko doumelo peklensko igro, ki jo nekateri igrajo na račun preprostih ljudi.

Upravitelji te občine imajo zato popoln interes, da do razpustitve občine in odcepitve nekaterih slovenskih vasi ne pride. To spremembo skušajo preprečiti tudi iz razloga, ker bi sedanje središče, kjer se bohoti njihova oblast, postalo samo privesek kmetijskega in industrijskega centra v Artenu.

Prebivalstvo vasi Breg in Flajbana pa je prepričano, da ne gre samo za prestiž. Tudi sami sedanji upravitelji občine Gorjani bodo morali slej ali prej spoznati svoje zgrešeno stališče. Vse do takrat pa bodo upravljali občino po svoji volji in se z njo okoriščali.

Marsikdo se bo vprašal, kako je mogoče, da si gospodje iz občine Gorjani nabirajo denar na račun vasi Breg in Flajbana, ki sta med najbolj revnima. To ni nič čudnega in prebivalstvo je v to prepričano, ker ve, da je bilo vedno v zgodovini zatirano in izkoriščano. Niti napeljava ceste, vodovoda in elektrike v vas ne predstavlja največje pridobitve. Prebivalci pravijo, da ni vse zlato kar se sveti. In to drži.

Prvo javno delo, ki je bilo tod napravljeno, je bila gradnja ceste leta 1880. Za današnje čase ta cesta ni več primerna, ker je široka samo dva metra. Cesto bi že ob pričetku lahko napravili veliko širšo, vendar se jim je tožilo po denarjih, ker so bili takratni oblastniki mnenja, da bi bil s tem denar preslabo izkoriščen. Za čase pred šestdesetimi leti je bila cesta komaj primerna za uporabo, danes pa jo v najboljšem primeru lahko imenujemo vojaško pot mulatiero. Vožnja z avtomobilom je po njej nemogoča, kar močno vpliva na gospodarsko življenje Flipana. Prebivalstvo mora vsa bremena prenašati na lastnih hrbtih.

Zato prebivalstvo upravičeno trdi: «Če bi mi imeli dejanske koristi od ceste, tedaj bi se to poznalo tudi na vsem našem gospodarskem življenju». Po njej bi lahko izvažali svoje gozdno bogastvo, kostanj ter bi z lahkoto lahko pripeljali v vas moko in ostale življenjske potrebščine.

Z javnimi deli so zgradili tudi vodovod. Dograjen je bil leta 1905 na stroške prebivalstva. Zob časa je tudi na njem opravil svoje delo in zato že dolgo časa čaka na temeljito popravilo.

Šele leta 1934 pa so v vas napeljali tudi elektriko. «Tudi to delo je bilo napravljeno z našim denarjem», pravijo ljudje. Za nabavo žic in ostalega električnega materiala so iz kostanja izdelali električne drogove in jih razprodali.

(Nadaljevanje)

M. A. J.

IZPRED SODIŠČA

Nepoštenosti dolgo ni mogoče prikrivati

Poleg številnih prestopnikov državne meje je prišla včeraj pred sodne oblasti na kazenskem sodišču 39-letna hišna pomočnica Ceccon Angela iz Trevisa, ki je pred meseci dalj časa služila v našem mestu. Bila je zaposlena kot gospodinjska pomočnica pri družini Bulla Milki in Gaierju Silvanu ter nato še pri Gambero Justini. Pri obeh je Cecconova zagrešila tatvino. Pri Bulli, kjer je poleg gospodinjskih del pomagala tudi v Gaierjevi tovarni pri izdelovanju slaščic. Pri delu je bila marljiva in gospodinja je bila z njo zadovoljna in ji lanskega avgusta, ko je šla v hribe, zaupala stanovanje. Čim pa se je po nekaj tednih vrnila, je najprej opazila, da ji je iz torbice, kjer je pustila 30.000 lir izginil bankovec za 10.000. Ker v njeni odsotnosti ni bilo nikogar v njenem stanovanju, je takoj zasumila, da je denar iztaknila Cecconijeva in se ga polastila. Takoj po tem odkritju je dolgo molčala in pregledala, če je poleg denarja zmanjkalo še kaj. Kaj kmalu je opazila, da so prav tako izginili trije pari ženskih nogavic, 2 majici in druge drobnarije.

Nato je pričela svojo pomočnico skrbno opazovati in kaj kmalu se je prepričala, da izmika iz slaščičarne vsak dan po nekaj jajc. Zato ji je odpovedala službo in jo prijavila policiji. Medtem ko je policija preiskovala in hotela utemeljiti prijavo Bullove, si je Cecconijeva poiskala drugo službo in prišla je k družini Gambero, kjer je že v prvem mesecu izmaknila 10 žlic, srebrno zapestnico in obesek ter 250 lir. Ko je tudi druga gospodinja opazila, da ni Cecconijeva poštena, jo je prav tako prijavila policiji in žena je morala v zapor.

Pri zasliševanju je kot spretna tatica vedno trdovratno zanikala, da bi kdaj segla po tujem blagu, toda organi javne varnosti so s potrpežljivostjo le izsilili iz nje, da je priznala svojo krivdo. Včeraj so jo zaradi tega obsodili na 5 mesecev in 11 dni zapora, plačilo 16.000 lir globe ter poravnavo sodnih stroškov.

Mlada tatinska tiča

Zaradi tatvine sta nato prišla pred sodnike še 20-letni Gratton Vinicij in 23-letni Verzegnassi Marij, oba doma iz Sempetra ob Soči. Oba sta bila obtožena, da sta letošnjega februarja v Sempetru ob Soči ukradla več železnih drogov z zidane ograje tamkajšnjega posestva Buchlender. Pri tatvini su ju zasačili orožniki.

Na delo sta se mladeniča spravila ponoči, ko je bilo okrog omenjenega posestva, ki je nekoliko izven vasi, vse mirno. Pod zid sta prišla s triciklom in nanj naložila železne droge. Ko sta z delom končala pa se nenadoma izza zida prikažeta orožnika in ju pri priči aretirata. Zaradi tega so Grattona in Verzegnassija včeraj obsodili vsakega na 3 mesece in 10 dni zapora ter plačilo 5661 lir globe. Upoštevajoč, da nista še nikoli kršila zakona so za kazen odredili pogojnost.

Zavrnjeni prizivi

Nadalje so sodniki pregledali tri prizive. Prvega od teh je vložil 21-letni Latino Vincenc iz Vittorie pri Ragusi, ki so ga preteklega februarja na kazenski sodniji obsodili na 4 mesece zapora in plačilo 21.333 lir globe zaradi nezakonitega prestopa državne meje z Jugoslavijo. Latino je v prizivu prosil, naj mu kazen znižajo in pri tem upoštevajo, da ga je čez mejo pognala brezposelnost in beda. Toda sodišče je njegov priziv zavrnilo in ga obsodilo na plačilo stroškov prizivne razprave. Prav tako so zavrnili tudi priziv, ki sta ga vložila proti obsodbi na 4 mesece zapora in 21.333 lir globe, na katere so ju kaznovali zaradi prestopa državne meje v Jugoslavijo tudi 25-letni Santucci Alojz iz Montalta ter 20-letni Sanson Gianfranco iz Vidma.

Mladinci z Oslavja pri delu

SKUPINA MLADINCEV Z OSLAVJA OBREZUJE TRTE IN JIH VEŽE K OPORNICAM.

ŠPORT

JUVENTINA - RONKE 3:2 (2:1)

V nedeljo sta se na sovodenjskem igrišču pomerili enajstorici iz Ronk in Standreža. Po nedeljski zmagi Juventine proti Libertas so številni igralci z nestrpnostjo čakali na to tekmo, ker so Ronke na prvih mestih lestvice za prvenstvo prve divizije.

Igralci iz Ronk so bili prepričani, da jim bo uspelo poraziti tisto Juventino, ki je zadnje čase zelo slabo igrala. Toda pošteno so se zmotili. Že takoj v začetku igre je Juventina zabila prvi gol, kateremu je takoj nato sledilo izenačenje. Igra je bila vseh 90 minut zelo napeta, hitra in ostra. Še v prvem polčasu so se igralci Juventine skozi močno sovražnikovo obrambo še enkrat prebili in v drugo potresli mrežo nasprotnikovega gola. Polčas se je zaključil z zmago Juventine.

V drugem polčasu je Juventina nadaljevala z močnimi napadi ter s hitrimi akcijami še nekajkrat spravila v nevarnost nasprotnega vratarja. Slednjič so Standrežci po naporni borbi vendarle uspeli realizirati še tretji gol v svojo korist. Enajstorica iz Ronk pa je z golom razliko v točkah zmanjšala. Vsa njena prizadevanja, da bi še z enim golom dosegla neodločen rezultat, so se izjalovila. Obramba Juventine je bila brezhibna ter odločilno primogla, da so Standrežci zapustili igrišče kot zmagovalci.

Juventina je v nedeljo s svojo lepo igro navdušila številne gledalce. Njeno moštvo se ni izkazalo dobro samo v obrambi in srednji črti, ampak je tudi napadalna vrsta pripomogla s svojimi lepimi kombinacijami, da je sleherni gledalec imel vtis, da igra pred njim dobro in vigrano moštvo.

Nedeljska tekma z zmago nad Libertas dokazuje, da je moštvo prebolelo krizo, ki je trajala precej časa, ter da bo tudi v bodoče predstavljala trd oreh slehernemu nasprotniku.

Tudi Ronke so dobro zaigrale. Nekateri igralci pa so se v napadu pokazali premalo okretni. Nešportno je tudi brcanje nasprotnikovih igralcev, katero je sodnik redno prezrl.

Prihodnjo nedeljo bo Juventina igrala v Manzanu proti tamkajšnjemu moštvu.

Vozni red na goriškem kolodvoru

Odhodi:

Proti TRSTU: 6.23, 7.25, 8.39, 10.20, 14.07, 15.52, 16.40 (delavski), 19.30, 22.32 (brzovlak), 23.30 (brzovlak).

Proti VIDMU: 5.07, 5.45, 6.37 (brzovlak), 8.11, 10.59, 13.48, 17.26, 18.54, 20.05, 22.50.

Prihodi:

Iz TRSTA: 5.43, 6.36, 8.09, 8.25, 10.56, 13.46, 17.24, 18.49, 20.03, 22.46.

Iz VIDMA: 5.01, 6.19, 7.23, 8.37, 10.16, 14.04, 15.49, 19.28, 22.31, 23.29.

KINO

VERDI, 15: «Trgovci z ljudmi»; R. Montalban.

VITTORIA, 15: «Zlati listi», E. Bacall.

CENTRALE: 15: «Sredi severa», G. Dickson.

MODERNO, 15: «Ljubimo se»; A. Bragaglia.

EDEN, 15: «Firati iz Montreya», M. Montez in R. Cameron.

Standrež

Pregled živine

V nedeljo 1. aprila ob 11. uri bo v Standrežu živinozdravniški pregled vse živine, ki jo lastniki uporabljajo za prevoz in obdelavo polja na oni strani državne meje. Vsem onim, ki se poslužujejo za prevoz poti in kolovozov čez letališče sporočamo, da je prehod po omenjenih poteh strogo prepovedan.

V četrtek ob 8. uri bo živinozdravniški pregled omenjene živine tudi v Steverjanu.

Ni našel ključavnice

Predsinočnjim se je 54-letni Viktor Marangotto iz Ul. Sile 22 vrnil pozno ponoči domov precej vinjen. Pred hišnimi vrati je tipal za ključavnico, so mu noge nenadoma odpovedale in znašel se je na tleh. Ko je udaril z glavo ob cestni tlak, se mu je iz grla izvil krik, ki je prebudil njegove domače. Pri padcu se je precej ranil v glavo in odpeljati so ga morali v bližnjo bolnico Brigata Pavia, kjer so ga obvezali.

ISTRSKO GOSPODARSTVO

Zanimivi poskusi strokovnjaka dr. Kovačiča

Nedavno je dr. Stanko Kovačič, gospodarski strokovnjak, z enostavnim postopkom poizkusil izpirati z vodo ribje odpadke, da bi tako zmanjšal slanost na minimum, kajti znano je, da perutnine ne smemo pitati s slano krmo. S tem je pri krmljenju perutnine nadomestil tiste beljakovine, ki so za normalno rast piščancev potrebne in za katere je v našem okrožju postalo pereče vprašanje, kajti za ribjo moko, ki je potrebna perutnini za njeno normalno rast, smo morali dajati dragocene devize. Tako je dr. Kovačič s tem poizkusom prištedil dragocene devize našemu gospodarstvu, obenem pa dokazal, da se da izkoristiti tudi ribje odpadke, ki jih je doslej naša predelovalna industrija uničila letno nad 100 vagonov. Koristi, ki jih je pri tem dosegel dr. Kovačič, so tudi te, da je rast piščancev, krmljenih z eno tretjino krme od ribjih odpadkov neprimerno boljša. Tudi pogin pri piščancih, ki po navadi doseže 12 odstotkov, je s pitanjem s to krmo znatno manjši. V Ankaranu, kjer je delal dr. Kovačič ta poizkus, je po štirih tednih poginilo le 3,8 odstotka piščancev od vseh, ki so se umetno izvalili.

(Iz *«Istrskega tednika»*)

S semenskim krompirjem lahko prenašemo slinavko in parkljevko

Mednarodni urad za kužne bolezni v Parizu obvešča, da je bila s semenskim krompirjem iz Holandije zanešena slinavka in parkljevka v Svico in Francijo.

Ker je tudi naše ozemlje dobilo semenski krompir iz Holandije, obstaja nevarnost, da se ta bolezen pojavi tudi pri nas. Zato je nujno, da se ravnamo po predpisih, ki jih je izdal pristojni urad.

Vsi, ki imajo opravka s prevozom holandskega krompirja iz skladišč v določene kraje ali iz skladišč na njive, morajo paziti na sledeče:

Prevoz krompirja naj se opravlja le s konjsko vprego ali s kamioni, ker je uporaba goveje vprege nevarna za prenos bolezni.

Vsa embalaža (vreče, slama, zaboji in podobno) naj se strogo loči od vseh prostorov, kjer se giblje goveja živina, ovce, prašiči.

Embalaža, ki ne predstavlja vrednosti (slama in podobno) naj se takoj po uporabi sežge. Ostalo embalažo (vreče, zaboje) je po izpraznitvi treba takoj razkužiti z 2 odst. lužno raztopino, ki se dobi pri vseh nabavno - prodajnih zadrugah ali pri okrajnem kmetijskem servisu v Kopru.

Nevarno je krmiti živino s surovim krompirjem ali z odpadki, ki je prišel s to pošiljko. Krmi se lahko le z dobro prekuhanim krompirjem oz. odpadki.

Ljudje, ki imajo opravka s tem krompirjem, naj si po delu dobro umijejo roke in jih razkužijo z eno odst. lužno raztopino. Tudi delovno obleko je treba razkužiti.

Četudi je krompir le začasno vskladiščen, je treba tiste prostore nujno razkužiti z dvoodstotno lužno raztopino. Enako je treba razkužiti vsa vozila, kamione in ostala sredstva, s katerimi se je krompir razvažal.

Nadalje opozarjamo kmetovalce in kmetijske delovne zadruge, da prijavijo v najkrajšem času pristojnemu veterinarju vsak pojav bolezni, ki bi bil sumljiv za slinavko in parkljevko. Veterinar mora takoj ugotoviti bolezen, kajti znano je kakšne so posledice te bolezni ki bi lahko povzročila veliko škodo med živino, posebno v tem času, ko, živino nujno potrebujemo pri izpolnjevanju setvenega plana.

ISTRSKI DNEVNIK

Podružnica uredništva Primorskega dnevnika v Kopru - Ul. Cesare Battisti 2 - Telefon 70

Z LETNIH OBČNIH ZBOROV KMEČKIH DELOVNIH ZADRUG

Zadruga mora postati žarišče življenja na vasi

Te dni je imelo sedem kmečkih delovnih zadrug v koprskem okraju svoje letne občne zbore. Vse te zadruge imajo urejeno knjigovodstvo, pred polaganjem letnega obračuna pa so končale tudi z inventuro.

Zaradi tega ni bilo težko zadrugam napraviti finančnega obračuna, zračunati dotacije raznim skladom, in določiti višino plačila za delovni dan. Pravočasno so predložile zadružnikom v pretres in odobritev bilanco dohodkov in izdatkov ter izkaz premoženja. Bilance so pokazale, da zadruge niso slabo gospodarile in da se je zadružno imetje pomnožilo. Na splošno so bili lani doseženi prav lepi uspehi, ki bi bili lahko še večji, če bi se zadruge odločneje borile proti nekaterim napakam, ki so preprečevale večji napredek. Zato se ne smemo zadovoljiti samo z ugotovitvami občnih zborov, ki so probleme sicer obravnavali, vendar jih niso natančno proučili.

Eno izmed temeljnih vprašanj, o katerem so razpravljali zadružniki na občnih zborih, je vprašanje proizvodnih planov in proizvodnje sploh. Lansko leto niso posvečali dovolj pozornosti proizvodnim planom, ki so jih zadružniki imeli za formalnost, kajti takrat niso še imeli izkušnje in so začeli načrtno gospodariti pravzaprav šele lani. Letos je pomen planov zadružnikom že bolj jasen, čeprav še ne zadosten. Tako so letos pri sestavljanju osnutkov proizvodnih planov nekatere zadruge hotele predlagati nizke hektarske donose, druge pa take, ki bi jih bilo mogoče doseči z najmanjšim delom. Taki načrti bi prav gotovo ne bili v spodbudo zadružnikom in bi jih ne vezali, da bi za povečanje proizvodnje do skrajnih možnosti napeli vse sile. Tak plan odvaja zadrugo s poti napredka, zadružnike pa zavaja v mlačnost in neborbenost.

Drugi vzrok, ki je preprečil boljše uspehe, tiči v slabi delovni organizaciji. Do sedaj se še v nobeni zadrugi ni uveljavil normiran način dela. Res je, da so zadružniki pri delu razdeljeni v brigade in skupine, toda to še ne pomeni, da se z brigadnim načinom dela dosežejo taki uspehi, kakršne bi lahko dosegli, če bi delali po normah. Nekatere zadruge so v lanskem letu skušale uvesti norme, vendar so pri tem naletele na številne zapreke in so zaradi tega norme zavrgle in pričele delati zopet po starem. Na občnih zborih so o tem razpravljali, toda do konkretnih zaključkov niso prišli. Na to bo treba resno pomisliti in z odločnostjo premostiti težave. Z uvedbo norm pri delu, bomo odstranili lenuhe in v dobršni meri rešili vprašanje delovne sile, ki postaja v nekaterih zadrugah skorajda pereče.

Poglavje zase je vprašanje investicije, mehanizacije in proizvodnje blaga za široko potrošnjo. Zadruge bodo morale letos pridelovati tiste pridelke, ki največ nesejo: povrtnina, sadjarstvo in vinogradništvo so panoge, s katerimi moramo kriti potrebe našega prebivalstva in ki morajo ostajati za izvoz. Lani je bilo več primerov, da so privatni kmetje navijali cene pridelkov po mili volji, ker niso imeli konkurenta. Letos bodo morali na tržiščih prevladovati pridelki zadrug, tako da bo privatni sektor nujno podrejen zadružnemu.

Letošnji proizvodni plan je omejil pridelovanje žita na potrebe zadrug ali še manj, ker za to nas niso povsod dobri pogoji. Zaradi tega je določeno več površine za pridelovanje zelenjave. Lani je pridelala največ povrtnin zadruga v Vanganelu, ki je imela pri povrtninah 1,292.000 din dohodka, sledijo ji zadruge v Čežarjih - Pobegih (1 milijon), Ankaranu in Bertokih. Po letošnjem načrtu bodo naše zadruge povečale pridelovanje zelenjave in sadja, tako da bodo lahko dale na trg okoli 105 vagonov teh pridelkov. Več pažnje bodo morale zadruge posvetiti perutninarstvu, ki donaša prav lepe dohodke. Za razširitev vinogradov bodo zadruge posadile 120.000 novih trt, medtem ko jih bodo nad 100.000 cepili. Tudi za sadno drevje bo treba storiti vse, da bo negovano in zavarovano pred raznimi škodljivci.

Letošnji plan gradenj kmečkih objektov v kmečkih delovnih zadrugah koprskega okraja izkazuje, da bodo zadruge dokončno zgradile štiri objekte, ki so jih pričeli graditi že lansko leto. Če bodo znale zadruge pravilno gospodariti, ne bo težav za delovno silo in je načrt v celoti izvedljiv. Časa in dela bo dovolj tudi za popravilo raznih poslopij itd., vendar se bo treba že sedaj zavzeti in pomisliti na kasnejše delo.

Zaradi neurejenih razmer, kajti v nekaterih zadrugah prevladujejo interesi posameznih zadružnikov nad interesi zadružne skupnosti, tudi skupni zadružni dohodki ne dosegajo tiste višine, ki bi bila v skladu z resnično zmogljivostjo zadružnega gospodarstva. Z drugimi besedami: vrednost delovnega dne je tam nizka. Tako znašajo dohodki v delovnih zadrugah, ki so že imele letne občne zbore na delovni dan posameznika: v Pučah 115 din, v Marezigah 176 din, v Babičih 140 din, v Čežarjih-Pobegih 154 din, v Bertokih predvidevajo nad 200 din, v Vanganelu 130 din, v Smarjah 140 din, v Kampel-Salari 83 din, za zadrugo v Pomjanu pa predvidevajo 70 do 80 din. Nizki dohodki delovnega dne so morda nekatere zadružnike poparili, toda zavedati se moramo, da bodo letos razni skladi, ki bodo namenjeni krepitvam zadrug, rezerva v primeru nujne potrebe. Napak pri delitvi letošnjih dohodkov so se zadruge izognile. Zato bodo letos skrbele, da vložijo čim več v rezervni sklad.

Tudi volitvam novih vodstev zadrug so zadružniki posvetili več pozornosti kakor lani. Marsikje je bilo slabo vodstvo krivo nezdravih razmer v zadrugah. Zadružniki so letos sami predlagali kandidate in jih volili tudi kot delegate v okrajni zadružni svet.

O vseh teh vprašanjih so na občnih zborih zadružniki živahno razpravljali. Sklenili so, da se bodo napakam izognili in delali tako, da bo zadruga postala vzor naprednega gospodarstva, v kateri bodo videli tudi privatni kmetje pot, ki pelje v lepšo in srečnejšo bodočnost.

Ker smo že pri zadrugah, naj še omenimo, da bo v Portorožu kmalu ustanovljena nova kmečka delovna zadruga, ki se bo ukvarjala z vrtnarstvom in sadjarstvom. Tako bo imel koprski okraj skupno 14 delovnih zadrug.

Nezdrave razmere v piranski bolnici

Bolniki in nameščenci piranske bolnišnice se že delj časa pritožujejo nad upravo bolnišnice, ki ničesar ne ukrene, da bi se odnos nun, ki so tam zaposlene, do bolnikov in nameščencev izpremenil. Vse kaže, da uprava bolnišnice ščiti nune, čeprav te ne postopajo z bolniki tako, kot je potrebno; posebno je to vidno v odnosu do bolnikov slovenske narodnosti in do slovenskega osebja bolnišnice.

Odsek za zdravstvo pri Okrožnem ljudskem odboru je poslal v bolnišnico komisijo, ki je ugotovila mnoge nepravilnosti v postopanju nun. Tako je neka nuna udarila strežnico - Slovenko, ker je slučajno nepravilno prijela za skodelico v kuhinji. Mladinki, zaposleni v bolnišnici ni nuna dovolila, da se udeleži mladinskega sestanka. Nune so tudi prisilile čistilke slovenske narodnosti, da so poleg bolnišnice čistile tudi cerkev. Ko je neka Slovenka prišla proti večeru na zdravljenje, ji nune niso dovolile dati večerje. Tudi je n. pr. ena izmed njih odbila, da bi prenesla v bolniško porodnišnico neko bolnico, čeprav je bilo to nujno.

Pri vsakem svojem koraku kažejo nune svojo šovinistično mržnjo do Slovencev, uprava bolnišnice pa gre mimo njihovih dejanj, kakor da bi ničesar ne zakrivile.

Prav gotovo tudi ni prav, da posvečajo nune posebno skrb nekaterim osebam v bolnišnici, jim dajejo boljšo hrano na račun drugih. Tudi ni prav, da silijo bolnice vsako jutro k maši, čeprav vsem ni do tega. Vsako jutro glasno molijo pred vrati vseh sob in ko je neka bolnica, ki potrebuje mir, zaprosila nune, naj ne molijo glasno pred njeno sobo, ji je ena izmed njih odgovorila: «Potemtakem pa izvolite iz bolnišnice».

Komisija je ugotovila še druge take nepravilnosti v piranski bolnišnici. Jasno je, da bi uprava lahko sama napravila red, če bi ji bilo do tega, vendar je postopanje nun tolerirala, kar je vsekakor obsojanja vredno. Zato bi bilo prav, da bi ljudska oblast poklicala na odgovor upravo bolnišnice, kakor tudi da bi nunam jasno povedala, da ljudstvo ceni njihovo delo, dokler je to v skladu s potrebami in zahtevami ljudstva samega in njim koristno, da pa obsoja vse, kar je šovinistično in daleč od strpnosti.

Podobno kot z bolnišnico v Piranu je tudi z otroškim vrtcem, kjer vladajo tudi podobne neznosne razmere.

Ljudska oblast naj takoj podvzame primerne ukrepe, saj je mnenje vseh, da je skrajni čas, da se ti dve vprašanji razčistita in rešita.

Občni zbor KZ v Šmarjah

Kmetijska zadruga v Šmarjah bo imela v nedeljo 1. aprila ob 9 svoj redni letni občni zbor. Priporoča se točnost in gotova udeležba.

Pustolovščine dobrega vojaka Švejka v svetovni vojni

JAROSLAV HAŠEK

II. DEL

115.

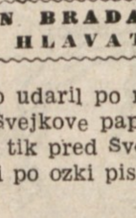

PREVEDEL PROF. DR. FRAN BRADAČ
ILUSTRIRAL DR. ROBERT HLAVATY

Toda ni se mogel premagati in je z vso silo udaril po mizi, da je poskočil tintnik in je tinta brizgnila na Švejkove papirje. Hkrati je poskočil nadporočnik Lukaš, stopil tik pred Švejka in zarjovel nanj: «Vi budalo!» In začel je hoditi po ozki pisarni in vsakokrat pred Švejkom pljunil.

«Pokorno javljam, gospod obrlajtnant», je rekel Švejk, ko je nadporočnik Lukaš še kar naprej hodil po pisarni in jezno metal v kot zmečkane klobčiče papirja, «da sem pismo v redu oddal. Srečno sem našel gospo Kakonyjevo; videl sem jo sicer samo, ko je jokala ...»

Nadporočnik Lukaš je sedel na vojaško posteljo računskega podčastnika in hripavo zaklical: «Kdaj bo tega konec, Švejk?»

Švejk je odgovoril, kakor da je preslišal: «Potem sem imel majhno neprijetnost, toda vse sem vzel nase. Oni mi sicer niso verjeli, da se dopisujem s tisto gospo; zato sem pismo rajši pogoltnil pri zasliševanju, da bi jim zmešal sled. Potem sem se po golem naključju, drugače si tega ne morem pojasniti, zapletel v majhen in prav neznaten pretep. Tudi iz tega sem se izmazal in priznali so mojo nedolžnost ter me poslali k regimentsraportu in ustavili pri divizijskem sodišču preiskavo. V polkovni pisarni sem bil nekaj minut, ko je prišel gospod polkovnik, me nekoliko ozmerjal in rekel, naj se takoj javim pri vas, gospod obrlajtnant, kot ordonanc; naročil mi je tudi, naj vam povem, da vas prosi, da pridite nemudoma k njemu zaradi marškompanije. Od takrat je že več ko pol ure, toda gospod obrst ni vedel, da me bodo vlekli še v drugo pisarno in da bom tam sedel še četrt ure, ker ves ta čas nisem dobil nič mezde, ki bi mi bila morala biti izplačana pri polku, ne pri stotniji, ker sem bil vpisan kot regimentsarestant. Sploh imajo tam vse zmešano, tako da bi človek znorel od tega ...»

Nadporočnik Lukaš se je naglo oblačil, ko je slišal, da bi bil moral biti že pred pol ure pri polkovniku Schröderju, in rekel: «Spet ste mi pomagali na noge, Švejk.» To je rekel s tako obupanim glasom, da ga je Švejk poskusil potolažiti: «Gospod obrst bo že počakal, saj tako nima kaj delati.»

Kmalu po nadporočnikovem odhodu je stopil v pisarno računski narednik Vanjek.

Švejk je sedel na stolu in metal v malo železno peč koščke premoga. Pečica se je kadila in je smrdela, Švejk pa se je naprej zabaval ne mené se za Vanjka, ki je nekaj časa Švejka opazoval, potem pa je brcnil v vratca peči in rekel Švejku, naj se pobere od tod.

«Gospod rechnungsfeldwebel,» je spodobno rekel Švejk, «dovoljujem si vam izjaviti, da pri najboljši volji ne morem ustreči vašemu povelju, ker me veže višji ukaz.»

«Jaz sem namreč tukaj ordonanc,» je rekel ponosno kot dodatek; «gospod obrst Schröder me je pridelil enajsti marškompaniji h gospodu nadporočniku Lukašu, pri katerem sem bil sluga, toda zaradi svoje prirojene inteligence sem bil povišan v ordonanca. Midva z gospodom obrlajtnantom sva že stara znanca. Kaj pa ste vi v civilu, gospod računski?»

Računskega narednika Vanjka je tale domači ton dobrega vojaka Švejka tako presenetil, da je pozabil na svoje dostojanstvo, katero je tako rad kazal pred vojaki, in odgovoril, kakor da je Švejkov podrejenec:

«Sem drogist Vanjek iz Kralup.»

«Jaz sem se tudi učil za drogista,» je rekel Švejk, «pri nekem gospodu Kokoški na Perštinu v Pragi. To je bil velik čudak, in ko sem mu nekoč pomotoma v kleti zažgal sod bencina in je pogorel, me je zapodil in gremij me ni nikoli več sprejel, tako da se zaradi bedastega soda bencina nisem mogel izučiti do kraja. Ali izdelujete tudi zeliščno zdravilo za krave?»

Vanjek je zmajal z glavo.

«Pri nas se je izdelovalo zeliščno zdravilo za krave s svetimi podobicami. Naš gospod šef Kokoška je bil strasno pobožen človek in je nekoč bral, da je sveti Pelegrin pomagal, če je bila živina napihnjena. Zato si je dal natiskati nekje na Smichovu podobice svetega Pelegrina in jih posvetiti v Emavzih za dve sto goldinarjev. In potem smo jih pridevali v zavojčke tistega našega zeliščnega zdravila za krave. Kravi se je to zdravilo namešalo v toplo vodo, dalo se ji je piti iz vedrice in pri tem se je brala molitvica k svetemu Pelegrinu, ki jo je zložil gospod Tauchen, naš trgovski pomočnik. Ko so bile podobice svetega Pelegrina natiskane, je bilo treba natisniti na drugo stran še kakšno molitvico. Torej je zvečer naš stari Kokoška poklical gospoda Tauchena in mu rekel, naj do jutra zloži kako molitvico na podobico in na zdravilo; ko pride ob desetih v trgovino, mora biti to že narejeno, da bo moglo iti takoj v tiskarno, češ da krave že čakajo na to molitvico. Ali — ali. Lepo jo zložiti in imeti goldinar v žepu ali pa lahko čez štirinajst dni gre. Gospod Tauchen se je vso noč potil in je prišel zjutraj ves zaspan odpirat trgovino, pa ni imel nič napisanega. Pozabil je celo, kako je ime tistemu svetniku. Rešil ga je naš sluga Ferdinand. Ta je znal vse. Ko smo na podstrešju sušili kamilice, je vselej prilezel, si sezul čevlje, hodil po kamilicah in nas učil, da se potem človeku ne potijo noge. Lovil je golobe na podstrešju, znal odpirati pult z denarjem in nas učil še marsičesa drugega. Jaz, vajenec, sem imel doma lekarno, ki sem si jo prinesel iz trgovine domov, kakršne niso imeli niti «Pri usmiljenih bratih». In ta je pomagal gospodu Tauchenu. Kar rekel je: «Dajte to sem, gospod Tauchen, bom pogledal.» Gospod Tauchen me je brž poslal po pivo. In preden sem pivo prinesel, je naš sluga Ferdinand že polovico molitvice zložil in jo bral:

'Iz nebes prihajam,
veselo vest prinašam.
Krava, tele ali vol
potrebuje kakor sol
te Kokoškove zeli,
ako trebuh jih boli ...'

Ko je izpil pivo, mu je šlo še laže in v trenutku je prav čedno dokončal:

'To izam je svet'ga Pelegrina,
da vam zdrava bo živina,
vsak zavitek za dve kroni.
Sveti Pelegrin, varuj nam krave
in deležen hvale boš in slave ...'

(Nadaljevanje sledi.)

NAČELA češkoslovaške ZUNANJE POLITIKE

Pred dnevi je govoril v odboru za zunanje zadeve češkoslovaške ljudske skupščine Viljem Siroki o načelih zunanje politike ČSR. Ne glede na to, da je Siroki v glavnem ponovil gesla, ki jih vsak dan objavljajo informbirojevske radijske postaje, pa so ta «načela» vendarle poučna, ker kažejo popolno podrejenost češkoslovaške agenture interesom Kremlja. Siroki je najprej povedal, da «ameriški imperialisti pripravljajo po drugi svetovni vojni novo svetovno vojno», nadaljeval s tem, da češkoslovaška zunanja politika računa z razvojem protiimperialističnega boja v kolonijah in zaključil z glavnim, tretjim «načelom», namreč z «neomahljivo vdanostjo Sovjetski zvezi, njeni miroljubni politiki» itd. To je pa tudi vse, kar je mogel povedati Siroki o «načelih» češkoslovaške zunanje politike.

Ena prvih stvari, ki jih je zahtevala Moskva od svojih satelitov, je bilo popolno podrejanje zunanje politike posameznih držav. Vsaka samostojnost o mednarodnih odnosih bi bila razglašena kot «nacionalizem» in nagibanje k imperialističnemu taboru. Osnovno načelo zunanje politike vseh informbirojevskih držav je «neomahljiva vdanost Sovjetski zvezi». Sovjetska birokracija ve, da ni dovolj samo zahtevati vdanost in da je treba tudi na druge načine preprečiti vsakršno možnost samostojnosti v zunanji politiki. Zaradi tega je bil prvi cilj sovjetske birokracije izolirati te države od mednarodnega trga, jih čim bolj navezati nase in iz tega izvleči tudi velike ekonomske koristi.

Češkoslovaška nudi zelo poučen primer do kakšne stopnje lahko privede tako popolno podrejanje zunanje politike interesom tuje države. Država, ki je industrijsko mnogo bolj razvita od svojega izkoriščevalca, ki je v mednarodni politiki zavzemala važno mesto, je sedaj po zaslugi svojih informbirojevskih voditeljev in politike Kremlja le še nepomembna figura, ki na zahtevo Moskve hvali ali zmerja.

Zunanja politika države, ki ji je osnovno «načelo» neomahljiva vdanost močnejši imperialistični sili, ni in ne more biti nič drugega kot zunanja politika kolonije, dežele, kateri vladajo tujci.

SPOMIN NA UPOR JUGOSLOVANSKIH NARODOV

V Beogradu pred 10 leti

Po vseh beograjskih ulicah so se vsuli raznašalci časopisov. «Na Dunaju v palači Belveder podpisan pakt!» so rezko klicali. Ljudje so jim trgali časopise iz rok in hlastno prebirali. Sprva je zamrlo tisto značilno beograjsko življenje na ulicah, ko ljudje živahno razpravljajo med seboj, le klici raznašalcev so prebadali tišino. Potem so se začeli pomenki. Nekateri niso mogli verjeti, drugi so pridušeno kleli. Tisti dan je vse govorilo o tem dogodku in raznašalci še nikoli niso tako hitro opravili svojega dela.

Drugi dan zjutraj. Gospodinja je na vso sapo prihitela s trga. «Demonstracija, demonstracija!» je rekla. Vsi smo bili na mah napravljeni. Slobodan, študent - Bosanec, ki je bil navzoč že pri mnogih demonstracijah, je dejal, da danes smrdi po smodniku. Andrija, gospodinjin mož, je rekel, da danes ne bo šel na delo. Preklinjajoč Hitlerja, Cvetkoviča in Mačka je odšel z nami. Gospodinja ga je zaman rotila naj ostane doma.

V središču mesta je bilo mravljišče ljudi, začelo se je razlivati po ulicah in iz vsake hiše so prihajali novi demonstranti. Pred spomenikom Vuka Karadžiča se je reka ustavila. Na spomenik je zlezel suh človek bledega obraza. Množica je utihnila. Nekdo je razlagal svoji okolici, da je bil ta možak dolga leta zaprt v Glavnjači, eni najstrašnejših političnih kaznilnic, in da so ga spustili pred tremi dnevi.

Govornik je sprva jecljal. Govoril je o izdaji vlade, ki hoče spraviti Jugoslavijo v tisto fašistično os, ki je zasužnjila že pol Evrope. «Podpisali so pakt. Nas niso vprašali, ali bomo to dovolili?» je rekel govornik.

«Ne!» je zahrumelo in govorniku je tekla beseda lepše in se spremenila v eno samo vrsto obtožb.

«Tu, prav na tem mestu,» je nadaljeval govornik. «so nas pred tremi leti streljali in napadali z bajoneti. Zemlja, na kateri stojite, je pila kri njihovih žrtev. Zato so nas klali, ker hočemo svobodo, svobodo za nas in za vse ljudi na svetu. Nočemo pakta z največjim krvnikom — Hitlerjem!»

Tisoče grl je pritrdilo, potem pa se je začel sprevod pomikati proti parlamentu. Neurejeni klici so se polagoma spremenili v skandiranje: Ne gremo k silam osi! Bolje grob nego rob, raje smrt kakor suženjstvo! Bolje rat nego pakt!

Pred poštnim ministrstvom se je množica ustavila. Na glavni cesti je stalo nekaj tucatov žandarjev in za njimi so grozeče prežali tanki. Tudi stranske ulice so bile zaprte.

«Razidite se!» so kričali žandarji. Odgovorili so žvižgi, množica je hotela dalje, toda žandarji se niso premaknili. Zdelo se je, da bo množica prodrla. Prišel je oficir in zapovedal: «Pripravite puške!» Puškine cevi so se obrnile proti množici in nastala je tišina, kakor zatišje pred nevihto.

Star delavec je stopil naprej, si odpel srajco in rekel: «Streljaj, a nas vseh ne moreš pobiti!» Oficir je okleval in množica se je razvnela. Žandarjem je prišla na pomoč četa vojakov in ojačila zaporo ceste. Množica je stala na mestu. Na zidove, na stebre cestnih svetilk, na reklamne stolpe so se vspenjali govorniki. Tu pa tam je bilo slišati besedo «Rusija», ki si jo ljudje prej niso upali izgovoriti na glas. Množica, ki ni vedela, da bo že prihodnje dni Sovjetska zveza izrazila svoje obžalovanje Hitlerju zaradi teh dogodkov, ki so bili zanje le komplikacije, je začela skandirati «Sa-vez s Rusijom!».

Zborovanje je bilo kratko, kajti množica je našla rahlo točko v stranski ulici in prebila straže. Potem se je reka ljudi večkrat ustavljala in tedaj so govorili vsi, ki so čutili potrebo, da izlijejo, kar jim leži na srcu. Eden izmed govornikov je hvalil generala Simoviča, ki je izvedel dvorski puč in se postavil na čelo nove vlade. Preglušil ga je klic «Savez s Rusijom».

Nekdo je rekel: «Pojdimo pred sovjetski konzulat!» In čez nekaj časa je reka ljudi drla proti Krumski ulici. Pred konzulatom smo se ustavili Konzula, ki smo ga klicali, ni bilo na balkon. Nekateri so ugibali, da ga morda ni doma. sicer bi se javil. Čez dobro uro je konzul stopil na balkon. Samo z roko je pomahal in takoj izginil. Ugibali smo, zakaj ni spregovoril. Morda zato, ker imajo prijateljsko pogodbo z Nemčijo. Nekateri so ga opravičevali, drugi so bili razočarani.

Sprevod se je zopet vil po beograjskih ulicah. In glasovi, ki so bili sprva krepki, so postali hripavi. Grla niso zmogla tega, kar je hotelo srce.

Demonstracija se je bližala koncu. Ljudje so se še pomenkovali med seboj: «Kakšna bo naša bodočnost?»

«Sprva bo zelo težko, toda svoboda bo prišla, ker vsi tako hočemo!» je rekel tisti, ki se je vrnil iz Glavnjače in so ga bile same velike sive obtožujoče oči.

Popoldne se je nebo, ki je bilo prej sivo, razsvetlilo in pomladni sončni žarki so blago posijali. Napravil se je lep dan.

V Ljubljani je bila pretekli teden razstava sodobnih jugoslovanskih kiparjev. Na sliki vidimo del ene izmed številnih dvoran.

PRAZNIKI SO ZA NAMI...

TEŽKA POT ŠTUDENTOV PRAVA

PRAVNI ŠTUDIJ V ANGLIJI

Vsako leto se vpiše povprečno 1000 visokošolcev v štiri posebne zavode pravnikov, tako imenovane «Inns of Court», kjer študirajo pravo. Od teh jih prihaja približno 600 iz drugih držav angleške državne skupnosti, iz kolonij in iz drugih prekomorskih držav. V 14. stoletju sta dva izmed teh, in sicer «Inner Temple» in «Middle Temple» prevzela samostan reda Templerskih vitezev, ki leži izven Londona na obali reke Temze. Ostala dva, «Lincoln's Inn» ter «Gray's Inn» pa sta novejšega izvora.

Prvotno so bile to družbe duhovnikov, ki so bili pravno izobraženi in so skupno opravljali cerkvene obrede ter so obedovali v skupni dvorani. V stoletjih pa so se ti zavodi izoblikovali vsak po svoje. Med drugo svetovno vojno sta obednici dveh zavodov — «Inner Temple Inn» in «Gray's Inn» — ob bombardiranju Londona popolnoma pogoreli. Vendar se njuni gojenci še vedno strogo držijo navade skupnih obedov, kajti noben študent prava ne more izvrševati odvetniškega poklica, če se ne udeleži predpisanega števila skupnih obedov v določenem roku.

Dandanes morajo študenti študirati, več let, preden se lahko usposobijo za odvetniški poklic. Angleške ustanove pravnikov «Inns of Court» skrbno čuvajo svoje posebne pravice. Nihče ne more postati odvetnik, če ni vpisan v enem od omenjenih štirih zavodov. Vsi štirje zavodi so organizirali skupni svet, tako imenovani «Council of Legal Education» — Svet za pravno vzgojo, pri katerem polagajo vsi študentje prava svoje izpite.

Že več let lahko postane vsakdo, ki je državljan Velike Britanije ali ene izmed držav angleške skupnosti pod določenimi pogoji član enega izmed pravniških združenj «Inn of Court». Za tujce veljajo v tem pogledu posebni predpisi, ki jim omogočajo pravniški študij v Angliji. Kmalu po prvi svetovni vojni so ti angleški zavodi odprli vrata tudi ženskam. Od tedaj so se nekatere odlikovale v odvetniškem poklicu.

Angleški pravni zavodi skrbijo tudi za številne študente, ki prihajajo iz Južne Afrike, Indije in ekvatorialne Afrike. Za nje predavajo o zakonodaji njihove domovine. Vsaka knjižnica teh zavodov ima posebne odseke za zakonodajo skoraj vsake države. Te knjižnice imajo svetovni sloves. Knjižnica združenja «Lincoln's Inn» ima približno 70.000 knjig.

Med študenti teh zavodov vlada popolna enakopravnost pred profesorji in voditelji zavodov, zlasti pa pred izpitno komisijo ne glede na njihovo pleme, narodnost ali spol.

Studente, ki se vpišejo v te zavode, povabijo, naj se predstavijo šolskemu vodstvu, kjer jim svetujejo, kako in kaj naj študirajo. Predmeti so sledeči:

Civilni in kazenski postopek, kazensko pravo, pandektno pravo ali srednjeveško rimsko pravo, nauk o pravičnosti, razpoločno pravo, stvarno in zemljiško — knjižno pravo, ustavno pravo, angleško pravno zgodovino in angleško običajno pravo.

Na zavodu sta dve skupini izpitnih predmetov. Kandidati morajo pri izpitih zadovoljiti profesorja brez izjeme v vsakem predmetu. Po prvih dveh letih polagajo navadno izpit iz prve skupine predmetov, in sicer: iz rimskega, angleškega prava, kakor tudi iz prava držav angleške državne skupnosti in kolonij, obligacijskega in odškodninskega prava, stvarnega in kazenskega prava. Studenti iz prekomorskih držav morajo polagati tudi izpit iz hindujskega, mohamedanskega ali pandektnega prava.

Pri zaključnih izpitih sedijo vsi kandidati hkrati pred izpitno komisijo. To je najstrožji visokošolski izpit, kar jih poznajo v Angliji.

Le če je kandidat položil vse izpite in opravil predpisano število skupnih obedov, lahko prosi za izvrševanje odvetniškega poklica.

Kakor rečeno, študira v teh štirih zavodih več študentov iz prekomorskih dežel kot pa iz angleških dominionov. Sedaj jih je največ iz zahodne in vzhodne Afrike. Zato najdemo povsod po svetu poklicne pravnike, ki so študirali v londonskih pravniških zavodih.

Pokojni general Smuts, ki je tako vodil Južno Afriko, se je še pred bursko vojno (1899) do 1901) usposobil za odvetniški poklic v zavodu «Middle Temple». Pred svojo smrtjo je bil profesor v londonskem zavodu pravnikov. Mahatma Gandhi je l. 1891 študiral za praktičnega pravnika v zavodu «Inner Temple». Tudi ugledni Indijec lord Sinha iz Raipura, ki je bil prvi povišan v plemiški stan, je obiskoval pravno šolo «Lincoln's Inn» istočasno, ko je sedanji indijski ministrski predsednik Pandit Nehru obiskoval londonski «Inner Temple».

Vsi ti slavni možje so se vrnili v svojo domovino na delo bodisi v svoje neodvisne države angleške skupnosti ali pa v kolonije. V londonskem zavodu «Middle Temple» je leta 1923 končal pravni študij eden izmed mlajših sodnikov vrhovnega sodišča v mestu Benin v koloniji Nigeriji. Sodnik Kobina Aaku iz Zlate obale in sodnik Samuel Berku - Betts iz Sierra Leone sta študirala na isti londonski pravniški šoli. V prihodnjih letih pa bo število teh pravnikov še vse večje.

NORMAN HILSON

Ženeva je znana po svojih spomenikih. Med temi je morda najlepši kip svobodi, bratstvu in enakosti.

GOSPODARSTVO

TRGOVINA ◆ INDUSTRIJA ◆ PROMET ◆ FINANCE

Železniški promet v februarju

Po podatkih Trgovske zbornice je dosegel Trst v februarju sledeč železniški promet:

Prihodi z železnico

Države	blago v centih
Avstrija	762.840
Italija	122.869
Jugoslavija	73.990
STO	47.317
Čehoslovaška	45.881
Nemčija	39.825
Madžarska	21.978
Ostale države	8.582
Skupaj	1.123.282

Odhodi z železnico

Države	blago v centih
Avstrija	719.984
Italija	205.505
Madžarska	133.574
Nemčija	40.588
Čehoslovaška	35.024
Jugoslavija	24.080
Švica	11..501
Ostale države	3.124
Skupaj	1.173.380

Pri prihodih je še vedno prva Avstrija, ki ji slede šele po dolgem presledku druge države. Večino njenega prometa je zavzemal les (48 odstotkov), papir (10 odst.), celuloza, aluminij, amonijev nitrat, magnezit in železo.

Avstriji slede: Italija, Jugoslavija, STO, Čehoslovaška in Madžarska.

Tudi pri odhodih je na prvem mestu Avstrija (žitarice in sadje 66 odstotkov, železna ruda 1,8, bencin, sladkor in aluminijev oksid).

Sele po precejšnjem presledku slede: Italija (premog 25 odstotkov, nafta, jeklo, lito železo in staro železo.) Madžarska itd.

Če pregledamo železniški promet glede na prevoženo blago, dobimo sledečo sliko:

Prihodi:

les	469.657
umetna gnojila	132.534
papir	77.265
premog	39.583
žito in zelenjava	29.204
soja	16.730
glikoza	16.320
ostalo blago	341.989
Skupaj	1.123.282

Odhodi:

žito in zelenjava	491.464
prirodni fosfati	118.261
bencin	66.664
železna ruda	63.159
bombaž	46.296
vino	33.402
oves	16.396
ostalo blago	337.638
Skupaj	1.173.380

Pri prihodih ima zopet glavno besedo les in to predvsem les avstrijskega izvora (nad tri četrtine), slede Italija, Jugoslavija STO in ČSR.

Sele po daljšem presledku pridejo na vrsto umetna gnojila, ki tudi skoro vsa izvirajo iz Avstrije (samo, 279 centov iz Italije), papir (skoro ves iz Avstrije samo 911 q iz ČSR, 288 iz Italije in 116 iz Madžarske), premog, ki prihaja iz Zapadne Nemčije (65 odstotkov) in iz ČSR in Italije.

Pri odhodih so na prvem mestu žitarice in sadje (95 za Avstrijo, ostanek za Italijo, Jugoslavijo in Švico). Sele po zelo dolgem presledku slede prirodni fosfat (ves za Madžarsko), bencin (90 odstotkov v Avstrijo, ostalo v Jugoslavijo, Italijo in Nemčijo), bombaž (Avstrija 40 odstotkov, ostalo Jugoslavija, ČSR in Madžarska, vino 83 odstotkov v Nemčijo, ostalo v Avstrijo, Švico in Dansko), oves (ves v Avstrijo).

Tedenski pregled

V preteklem tednu je bilo več razveseljivih dogodkov za gospodarstvo našega mesta.

Na prvem mestu je brez dvoma Tržaški velesejem. Kar dve važni državi sta dali svoj uradni pristanek, da bosta sodelovali na njem: to sta Jugoslavija in Nemčija. Na ta način je zagotovljena prisotnost vseh zalednih držav. Tudi dela na velesejmskem prostoru se razvijajo ugodno. Upamo lahko, da bo letos manj birokracije pri izstavljanju uvoznih dovoljenj za blago prodano na velesejmu in da ne bo treba več uradnim predstavnikom izjavljati, da so morali vsled birokratičnih zadržkov čakati po nekaj mesecev, da so lahko predali blago po že zaključenih poslih, kot je moral izjaviti šef jugoslovanske delegacije na tiskovni konferenci, ko je podajal uradno izjavo, da bo Jugoslavija sodelovala na velesejmu.

Tudi delavnost domačih ladjedelnic je bila kronana z uspehom. Izgotovljene so bile kar tri nove ladje. Dve manjši motorni ladji «Irion» in «Kalimanton» sta že bili predani lastnici, indonezijski družbi. Ladji imata po 1300 ton in sta opremljeni z motorji CRDA po 900 HP. Razvijata 12,5 vozlov brzine. Tretjo ladjo «Australia» bodo pa predali še v tem tednu «Tržaškemu Lloydu» in bo vozila na redni progi med Avstralijo in Italijo. Je to prekrasna ladja, najmodernejše opremljena, prva izmed trojčkov, ki bo vozila na tej progi.

Precejšnje zanimanje je vzbudila pobuda družbe «Ali Flotte Riunite», ki je predlagala, da bi napravili tudi v Trstu prepotrebno letalsko zvezo. Te se seveda ne more napraviti prej dokler ne bo na razpolago primernega letališča. Ta družba je poslala ZVU posebno spomenico, v kateri obravnava to vprašanje. Na osnovi te spomenice se je sestala posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov občine, centra za gospodarski razvoj, ki je prišla do zelo pozitivnega sklepa in ugotovila, da bi bili letališče in redna letalska proga gospodarsko zelo potrebni. Dejansko dandanes že ne moremo več zamisliti modernega velemesta kot je Trst, brez hitrih vezi, še manj pa si lahko zamislimo velikega trgovskega pristanišča, kjer igra čas zelo važno vlogo. Upamo, da ne bo tudi ta zelo potrebna in potrebna zamisel izpadla po predalih rimskih uradov.

V industrijskem zavetišču pristanišču so pričeli graditi novo tovarno vžigalic. V preteklem tednu so predstavniki «Consorzio industrie fiammiferi» prevzeli stavbišče za ta novi obrat. Tovarna bo izdelovala vžigalice predvsem za izvoz, kar je v redu, ni nam pa prav všeč, da bo nabavljala večino potrebnih surovin v Italiji. Smo vendar tranzitno mesto, skozi katero gre večina surovin potrebnih za izdelovanje vžigalic švedskega tipa: papir, les. Jasno je, da žveplo ne more priti drugod kot iz Italije.

ŠPORTNI DNEVNIK

Še o jugoslovanski zmagi na mladinskem turnirju

Že včeraj smo prinesli kratko vest o zmagi Jugoslavije na mednarodnem mladinskem nogometnem turnirju, ki je bil te dni v Franciji. Zmaga je zelo pomembna za ves jugoslovanski šport in kaže, da so vsaj jugoslovanski juniorji med najboljšimi na svetu, ako to dejstvo že ne more držati za državno seniorsko reprezentanco.

Nekaj o poteku tekme, ki je prinesla Jugoslovanom prvo mesto:

Jugoslovanska reprezentanca je imela nekoliko lažje opravilo kot je bilo pričakovati, ker je večji del tekme v avstrijskem moštvu igralo samo 10 igralcev. Že v začetku je avstrijski srednji krilec nesrečno padel, potem ko je skočil zelo visoko, da bi žogo prestregel. Jugoslavija je dala vse tri gole že v prvem polčasu. Prvi zadetek za Jugoslavijo je dosegel po lepi kombinaciji Milutinovič. Nekoliko pozneje je Župac dal drugi gol. Tri minute zatem je Avstrija znižala rezultat na 2:1. Tretji gol za Jugoslavijo je žabil Milutinovič tik pred koncem prvega polčasa. Prodrl je v nasprotni branilski prostor in je, čeprav ga je spremljal in oviral desni branilec, z lepim udarcem iz zelo hudega položaja dosegel gol. V prvih minutah drugega polčasa je Avstrija dosegla še en gol in znižala rezultat na 3:2. Igra je potekla do konca tekme v živahnem tempu, vendar se rezultat ni spremenil. Pri jugoslovanski reprezentanci so se najbolj odlikovali Milutinovič, Lipušinovič, Kapamadžija in Lazarevski.

Ves francoski tisk, seveda z izjemo kominformistov, obširno komentira zmago jugoslovanskih juniorjev na turnirju v Cannesu. Listi so si edini v tem, da so pokazali jugoslovanski igralci nenavadno kondicijo, da so pravcati «šampioni» ter da igrajo tehnično zelo dovršeno.

«L'Equipe» pravi: «Čeprav so Avstrijci pokazali boljšo tehniko, so vendar dominirali na igrišču Jugoslovani». «Figaro» pa piše takole: «Lahko rečemo, da se je zmaga nasmehnila moštvu, katerega igra je najbolj podobna načinu zrelih igralcev».

Italijanski igralci za tekmo proti Portugalski

MILANO, 27. — Vsi igralci, ki jih je komisija poklicala na trening pred medržavno tekmo proti Portugalski so prispeli v Milan:

Vratarja Casari (Napoli) in Sentimenti (Lazio) - branilci Silvestri (Milan), Cervato (Fiorentina), Manente (Juventus), pomagači: Annovazzi (Milan), Tognon (Milan), Mari (Juventus), Parola (Juventus) in Giovannini (Inter). Napadalci: Cervellati (Bologna), Burini (Milan), Puccinelli (Lazio), Boniperti (Juventus), Pandolfini (Fiorentina), Cappello (Bologna) e Boniperti (Juventus).

ŠAH

Deveto kolo v Dortmundu

V devetem kolu turnirja v Dortmundu je Fuderer premagal Groba, Puc pa izgubil proti Pfeifferju. V nadaljevanju prekinjenih partij je Milič premagal dr. Langa.

Stanje po devetem kolu: Fuderer 6, O'Kelly ter Milič 5,5 (1).

* * *

Dunajska kegljaška ekipa «sienens» je na svojem gostovanju v Jugoslaviji bila zadnje dni dvakrat poražena od zagrebških ekip Medvedgrada ter Doma Armije.

Polda zmagal v Mariazelle

DUNAJ, 27. — Janez Polda je zmagal danes na skakalnih tekmah v Mariazelle. Skočil je 51 in 52,5 metrov. Na drugem mestu je Avstrijec Dolter, tretji pa Jugoslovan Zidar. Na tem tekmovanju so skakali samo jugoslovanski in avstrijski tekmovalci.

Evropska reprezentanca v Chicagu

CHICAGO, 27. — Danes je prispela v naše mesto evropska reprezentanca v boksu, ki se bo srečala z ameriško za «Zlato rokavico». Ekipo sestavljajo: dva Finca, dva Šveda, po en Francoz, Irec, Belgijec, Jugoslovan, Norvežan, Holandec.

* * *

MONTECARLO, 26. — Rezultati mednarodnega prvenstva v tenisu: Mitić-Chaplier (Francija) 6:0, 6:4; Merlo (Italija) - Lesuer (Francija) 6:4, 6:2; Devroe-Milojkovič 6:4, 6:2.

* * *

Nemški plavalec Klein je postavil danes na predolimpijskem tekmovanju v Alversdorfu nov svetovni rekord na 400 metrov prsno. Čas je 5'30"2.

* * *

NOVE PRIJATELJSKE TEKME JUGOSLOV. ENAJSTORIC

BSK : Spartak 2:0 (1:0.
Lokomotiva ; Zagreb 1:1 (0:0).
Hajduk : Kvarner 2:0.
Partizan : repr. Antwerpna 3:2,
Partizan je zmagal v podaljšku po neodločeni tekmi 2:2.
V Gradcu: Sturm : Borac 0:0.
Crvena zvezda : Racing (Nimes) 5:3 (2:3).
Dinamo : Racing (Bruselj) 7:2.

* * *

RIO DE JANEIRO, 27. - Nogometna enajstorica San Paula, ki bo odigrala v Evropi številne tekme, je danes odpotovala z letalom iz domovine. V moštvu San Paula bodo nastopili tudi nekateri igralci «Bangu football cluba».

Zadnje športne vesti

LONDON, 27. — Anglež Jack Gardner je nocoj premagal Avstrijca Jo Weidina po točkah in tako postal prvak Evrope v težki kategoriji.

MONTECARLO, 27. — Na mednarodnem teniškem turnirju v Montecarlu je Pallada (FLRJ) premagal Bergamo (Italija) s 2:6, 6:3, 7:5; Cucelli (I.) Weissa 7:9, 6:0, 3:0; Bergelin Axelssona 6:2, 5:7, 6:4; Destrenau:Doveroe 6:4, 6:4; M. del Bello:Gardini 7:5, 6:1; Davidson:Blondel 6:3, 7:5; Abdeselam: Peten 6:4, 6:3; Kiwalevsky: Dedel 6:2, 6:0; Remy:Cernik 3:6, 6:3, 6:2; Patty:Schwendwein 6:4, 6:2; Clark:Bergelin 6:1, 6:0; Destrenau:M. del Bello 7:5, 2:6, 6:2.

Novo letalo v ZDA

V ameriškem kongresu in javnosti so svojčas vodili ostre borbe glede tega, ali bi gradili bombnik «B-36» ali ne. Danes je ta bombnik najmočnejše strategično bojno sredstvo ameriškega letalstva. Trenutno ga izdelujejo v velikih serijah v tovarnah v Fort Worthu. Nekaj oddelkov z letali «B-36» je sedaj že v službi. Letalo poganja 6 velikih 28 cilindrskih motorjev na zračni vijak. Ti motorji razvijajo vsega skupaj 18 tisoč konjskih sil. Pri zadnjih modelih teh letal so namestili pod obe krili dva agregata na reakcijski pogon, ki dovoljujeta letalu, da more pri startu in zračnih bojih doseči večjo hitrost. Bombnik more nositi približno 4.5 ton bomb na razdaljo 16 tisoč km. Na manjše razdalje pa more nositi s seboj kar 32 ton bomb. Sedaj letalo izpopolnjujejo in bodo nadomestili vseh 6 motorjev z reakcijskimi agregati. S tem se bo razdalja, ki jo more preleteti letalo še povečala. Pravkar izdelujejo še nova letala tipa «B-52», katera bodo bližnji naslednik teh najmodernejših bombnikov na svetu. Njih sposobnost pa še niso preizkusili. Zaenkrat izdelujejo prvo serijo teh letal.

V krajih, kjer bo tekla mladinska proga

Doboj-Banja Luka

Malo mestece Doboj ima pred seboj sijajno bodočnost: postalo bo eno najvažnejših železniških križišč

2.

Kamioni neprestano dovažajo nov gradbeni material. Težko gre od rok, ker so ceste slabe in uničene. Toda ko bo delo v teku, bo na cestah dnevno okoli 80 kamionov. Ljudje iz bližnjih vasi so radi priskočili na pomoč, najbolj seveda mladina, Srečavali smo stotine mladincev in frontovcev, ki so popravljali ceste. Sami so organizirali «udarniški dan» s tekmovanjem, katera vas bo več naredila. Dobro vedo, kaj jim bo proga pomenila!

Leskove Vode - največji objekt

Pot od Snjegotina dalje, kjer se proga izvije iz predora, je veliko težja od one, po kateri smo hodili doslej. Gričevje postaja vedno višje in vse bolj poraslo z gozdovi. Tudi tukaj bo treba zgraditi vrsto prepustov in manjših mostov. Od časa do časa srečavamo skupine delavcev, ki gradijo barake in dovažajo material.

Prebivalci Ukrine, Viečana, Prisoja, Stanova in drugih vasi, koder bo tekla proga, so bili že od nekdaj gozdarji. Težko delo je bilo prevažati v teh neprehodnih krajih ogromna debla. Nova proga, ki bo šla skozi njihove vasi in gozdove, ki jih sekajo, jim bo delo olajšala. Vedo že, da bodo po novi progi lahko letno izvozili preko 500.000 kubičnih metrov lesa. Dela bo dovolj za vse pa tudi zaslužek bo večji. Zato z veseljem pomagajo, kjerkoli morejo: stotine kmetov z vpregami dovaža material za novo naselje mladinskim delovnim brigadam. Samo da bo njih proga kar najhitreje zgrajena.

Za vasjo Stanovo doseže trasa neprehodne griče Leskove Vode. Tukaj bo treba graditi največji objekt na progi 1784 m dolg predor.

«To bo najdaljši predor, kar smo jih gradili po osvoboditvi.» nam je razlagal direktor gradbenega podjetja tega odseka. «Ne le najdaljši, tudi najtežji bo», je nadaljeval, «ker je zemlja pomešana s peskom.» Vsakih nekaj deset centimetrov bo treba zavarovati, da se ne bo rušilo. Dnevno bomo lahko napredovali največ za pol metra. V Vranduku, v najtrših stenah, so mladi minerji prebili dnevno tudi do dva metra. Eno leto ne bi bilo dovolj, da bi končali ta predor. Zato bo treba poskušati na drug način prebijati nevarno pot. Na najnižjih mestih bomo izkopali rove kakor v rudnikih. Preiskali smo našli skupino strokovnjakov, ki se bavijo s podzemskim vrtanjem; najti moramo tako bolj primerno mesto, kjer bomo kopali rove. Na ta način bomo lahko kopali predor na šest do osem mestih. Edino tako bomo lahko končali ta predor in celo progo še v tem letu.

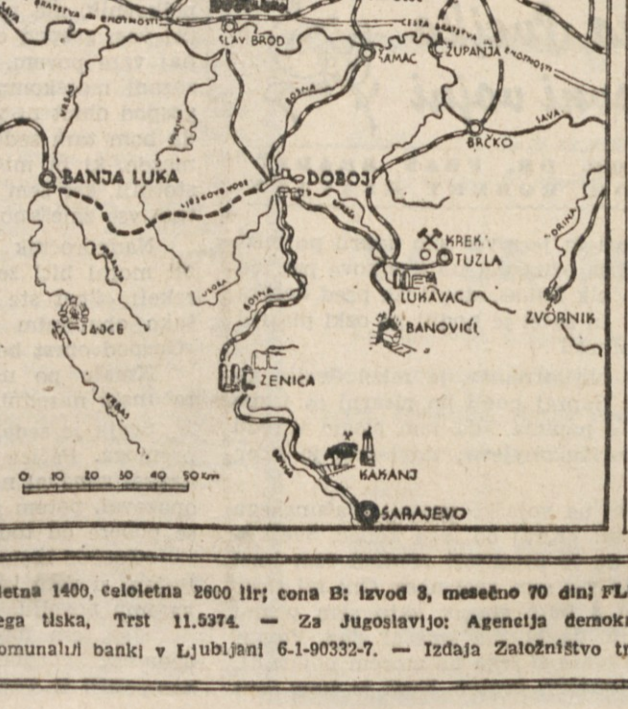

Deset kilometrov za tem predorom, že blizu Doboja, pride trasa zopet do velike zapreke do Bosne. Preko nje se bo vzpenjal najdaljši most na tej progi.

V Doboju se bo nova proga priključila progi Šamac—Sarajevo. V Novem Doboju, ki je pričel rasti ob gradnji proge Šamac—Sarajevo, bomo zgradili tri postaje: potniško, tovorno in premikalno. Novi Doboj, majhno bosansko mestece, je postalo moderno industrijsko mesto, ker se bodo tej progi priključile še železnice iz bogatih krekanskih premogovnikov, iz zeniške železarne in pa ve koksarne v Lukovcu. Doboj bo tako postal eno najvažnejših železniških križišč.

F. SVETIC

KONEC

UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI, št. 6, III. nad. — Telefon štev. 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANČIŠKA št. 20. — Telefonska št. 73-38. OGLASI: od 8.30-12 in od 15-18 - Tel. 73-38. Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 60, finančno-upravni 100, osmrtnice 90 lir. Za FLRJ: Za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 10 din.
Odg. urednik STANISLAV RENKO. — Tiska Tržaški tiskarski zavod. — Podruž.: Gorica, Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 11-32 - Koper, Ul. Battisti 301a-I, Tel. 70.
NAROČNINA: Cona A: mesečna 260, četrtletna 750, polletna 1400, celoletna 2600 lir; cona B: izvod 3, mesečno 70 din; FLRJ: izvod 4.50, mesečno 90 din. Poštni tekoči račun za STO-ZVU: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11.5374. — Za Jugoslavijo: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Ljubljana, Tyrševa 34 - tel. 20-09, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 6-1-90332-7. — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D.Z.O.Z. - TRST